

כללים מלוקטים יקובל
מכל איש, וכללים
מתחייבים לא יקובל כי
אם מרב מובחן או שיה'
המבחרו עליהם, השובר'
והשגו' על המורס' יקובל
וישמש דברי קבלה, ויחבר
המבחרין ד"ת יכתבו
בכתב נקי ומסודר,
המבחר ב"שגו' בראי'.

בשם ה'

המסדרונה

קונטרס הכתוב לחיים

מחירו באשכנז שנים
עשר מארק, באוסטריא
שבעה גורדן, ברוסיה
ששה רובל, בצרפת שלש
עשרה פראנק, במדינות
שלשה מאלידי ספר.
לסוכנים ולמוכרי ספר'
יומן ראבאט, וגם לת ה'
שאין ידם משגת
ולרבים ישו'.

קבוצה

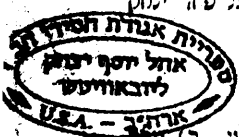
כללים ויסודות בהלכה ואגדה ודקדוק והגיון הלשון, ומסורות, ודרכי המחברים
וספרותם וסדרותיהם. יכול שלש מאות ושמונים וארבעה עמודים לשנה

ולחדשו יבכר

באתי חיים הירשענזאהן בעהמ"ח ספר ע"מרת זקנים בן לאאמור"ר הרב
הנאון המפורסם מוהר"ר יעקב מרדכי נ"י

רשימות המאמרים:

- (א) מלכ ישראל, המדרגה והמסדר: (ב) סדר המסנה בראשית: (ג) מחלקות השערים: מהמור"ל.
- (ד) שלחן ערוך: (ה) חסורי מחסרה: מאת הרב הגדול מוהר"ר דוד דר' האפמאן נ"י בצנזליין.
- (ו) בית יעקב מהרב מוהר"ר יעקב מאפלאווער נ"י בליפאנא. (ז) עין יפה מאת הרב מ'
המופלג ברוב בקיאותו מוהר"ר יהושע יצחק נ"י בצנזליין. (ח) ספר הכללים כ"י להנאון
מוהר"ר אליהו הלוי ז"ל אש"ד בלונדון. (ט) חסורי מחסרה: מאת הרב הגדול מוהר"ר
ז"ל הצילו מרומי הרב הזקן המפורסם מוהר"ר אברהם דר' ברלינער נ"י.

רשימת החשיבות על חוברות הקודמים.

- (א) מאת הרב הנאון המפורסם מוהר"ר עזריאל דר' הירשענזאהן נ"י בצנזליין. (ב) מנהג
הרב הגדול חרדל דבר ה' זו הלכה וישראל דר' פלאמא נ"י אגל"ד דק"ק קלויטא לודות
מקוה שנתחבבה על ידי נחש נהושת. (ג) מאת חלמו"ר הרב הנאון המפורסם מוהר"ר
יעקב מרדכי נ"י.

הוצאת והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

הוצאת

חובב"א

אם ירד יצאנו ה' ספר
 אין חשבת שורה אלא
 על חגב ט' תעב.
 אפי' אחד שיושב ועוסק
 בתורה
 אלקים
 אדר
 אדר-מלך
 אשכנז ואשישה
 את יעל על מזבחך פרים
 תקי.

י. ל. לגרש
 א.ב. שומפא
 א.ש. כי יקדיש את ביתו
 כ.ש.
 ר. אלעזר הקאליר
 אין מברכין על צדק' תקי.
 אין מברכין על מצו' שבין
 אדם לחבירו
 (עין יפה מסודר בסדר
 אלפא ביתא מאות תקכ"א
 עד אות
 את"ל
 אין המשנה יוצאת מידי
 פשוטה
 אב שסחל על כבודו
 תקמנ, תקמנ.
 אשה אין סיפק בידה
 לעשות
 אפשר לקיים את שניהם
 תקמנ.

ב. בראשית נמי מאמר הוא
 הנפ.
 באה במדה שתי
 חוראות יש לו
 תקמנ, תקמנ, תקמנ.
 בית קיבול העשוי למלאות
 תקמנ, תקמנ.
 ביטול כלי
 תקמנ.

ג. גדולה תורה יותר מן
 הכהונה
 ד.
 דרכי המשנה
 דרכי הרמב"ם
 תקמנ, תקמנ.

השמות והשכינה
 העה, העה, העה.
 ו.
 ושתו
 ונשלמה פרים שפתינו
 העה.
 ותישב לה' משור פר הקא.
 ובכל רצונם בקשוהו תקי.

ז. זכין לאדם שלא בפניו
 ז. ימי אבלות
 תקי, תקמנ.

ח. חכם
 חכם קודם למוך ישראל
 חסד.
 חסורי מחסרא הען, תקי.
 חמורה ע"ז שכל הכופר
 עה כמודה בכל התורה
 תקי.

י. יכול יהיה כיבוד או"א
 דוחה שבת
 תקמנ.

כ. כתר תורה
 כה"ג קודם לנביא
 כל הנביאים עשירים היו
 תקמנ.
 כתובים
 כעין
 כלי עין העשוי לנחת תקמנ
 תקמנ, תקי, תקמנ.
 כלי גדלים ואבנים
 כלי מתכת הנאים במדה
 תקמנ, תקמנ.
 כלי שמימלש ריקן
 תקמנ.

ל. ל"ב נתיבות
 לשון סגי נהור
 לה"ק
 מ.
 ממזר ת"ח קודם לכוה"ג
 תקמנ, תקמנ.

מקור נבונים
 מלי מלי קרני.
 מנהג קרמון
 בלפידים בבל שמה
 משה אבת ותורתו אמת
 הקמ.
 מהשבה
 מה שק מימלשל מלא
 וריקן
 הקמ, הקמ.

נ. נבואה
 נבואת משה רבינו ע"ה
 נביאי' בעלי כתבי הקודש
 העה.
 נתנה תורה ונתחדשה
 הלכה
 תקמ.

ע. עשוי לנחת תקמנ, תקי.
 פ.
 פויער פעוער
 פורים-פור
 פרים
 פיוט
 פזבון
 פיוטי ר"א הקאליר תקמנ.

ק. קיקלר
 קאליר
 הרמב"ם
 חרא"ש
 תקמנ, תקי.
 תקמנ, תקמנ.

ש. שם נביא
 שכינה
 שכינה שרויה עליו
 שם משתתף
 שם מושאל
 שמשים משה רבינו חכם
 כו'
 שק ודינו לענין מוטאח
 תקמנ, תקמנ, תקמנ.

ת. תרועה
 תפיכה
 תיקן
 תקי, תקמנ.
 תקמנ, תקמנ.

(המשך מתערת גיד ע' ס"ד).

וְנִחְזֹר לְסֹלֶם הַמַּדְרִיגוֹת, הֵנָּה בָּאֵרְנוּ בְּסִימָנִים הַקּוֹדְמִים שֶׁכַּדְרָךְ כָּלל נִחְלָק מִדְרַגַּת עִם יִשְׁרוֹן בְּשִׁלְשָׁה מִנִּיחַ, שֶׁהֵם ג' כְּתִירִים כְּתִיר

תִּירָה, וְכִתְרָה כְּהֻנָּה, וְכִתְרָה מַלְכוּת : וְהֵנָּה בְּמִדְרַגַּת

בְּכִתְרָה תִּירָה שֶׁהוּא נִקְרָא אֵצֶל בַּעַל שְׁלֹמִי הַגְּבוּרִים סוּג הַחֲכָמִים, חֹשֶׁב

בַּעַל שִׁיחָה יִזְמִיעֵלוֹת, וְז"ל אִמְנֵם הַמַּדְרִיגָה הַשְּׁנִי הִיא בַּחֲכָמִים :

(א) הַבַּעַל מִיִּזְמִיעֵלוֹת וְצָדִיק וְיִשְׁרָאֵל יוֹדֵעַ סֵפֶר וְקוֹבֵעַ עֵתִים לַתּוֹרָה

(ב) הַשִּׁימָר : (ג) הַשְּׁנִי סוֹפְרִים שֶׁל ב"ד שֶׁל ב"ג : (ד) הַתְּלָמִיד חֶבֶר :

(ה) הַחֲכָם פְּשׁוּט שֶׁלֹא מִמִּנֵּן הַסִּנְהֶדְרִין : (ו) הַשְּׁנִי סוֹפְרִים שֶׁל ב"ד

הַגָּדוֹל שֶׁל ע"א הָאֶחָד מִיִּמֵּין שְׂכֻתָּב לִזְכוּת, וְהָאֶחָד מִשְּׂמָאל שְׂכֻתָּב

לְחֻבָּה, בְּדַתָּן בְּסִנְהֶדְרִין פֶּרֶק אֶחָד דִּינֵי מִסּוּנֹת מִשְׁנָה ג' : (ז) הַחֲכָם

הַמוֹסָפֵק שֶׁנִּקְרָא רֵב : (ח) שֶׁנִּקְרָא רֵבִי : (ט) שֶׁנִּקְרָא רֵבִין : (י) שֶׁנִּקְרָא

בְּשֵׁמוֹ מִבְּלִי זְכוּרָה שׁוֹם שֶׁל מַעֲלָה, שֶׁהוּא יוֹתֵר נִכְבָּד מִהָרָאשׁוֹנִים

כְּמוֹ שְׂמִיעִיָּה וְאַבְטָלִיוֹן, הַלֵּל וְשִׁמְאִי, שְׁמוּאֵל הַקָּטָן, שְׁבִנָּא אִישׁ

יְרוּשָׁלַיִם, חֲנִינִיָּה בֶן חֻזְקִיָּה בֶן גִּרְיוֹן, וְזוֹלָתָם כְּשֶׁאֵינֶם מִמִּנֵּן הַסִּנְהֶדְרִין :

(יא) הַחֲכָם שֶׁהוּא מִמִּנֵּן סִנְהֶדְרֵי קְמָנָה : (יב) הָרָאשׁ אוֹ אֶב שֶׁל סִנְהֶדְרֵי

קְמָנָה : (יג) הַחֲכָם שֶׁהוּא מִמִּנֵּן סִנְהֶדְרֵי גְדוּלָּה : (יד) הָאֶב שֶׁל ב"ד

הַגָּדוֹל : (טו) וְהַנִּבְיָא : ע"ל :

וְהֵנָּה אִם הִיא הַמַּחְבֵּר מִבְּאֵר לָנוּ מִהוּת מִדְרִיגוֹת אֵלּוּ וּמִקּוֹר רִשְׁמִיתוֹ

הִיא לָנוּ בְּרִאשׁוֹנָה לְשֵׁאת וּלִיתֵן בְּאִמּוּנָה בְּכִירוֹת דְּבָרָיו,

וְלִתְלוֹת אֵלֶּיךָ הַמִּנֵּן לְחֹסֶם בְּכִיָּה שֶׁנִּרְאָה לָנוּ שֶׁלֹא כְּדִבְרֵיו, לְחֹשֶׁב עַל

כָּל דְּבָרֵי שְׁלֹמִי הַגְּבוּרִים עַל רֹאשׁוֹן רֹאשׁוֹן וְעַל אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן, אֲבָל

אַחֵר אֲשֶׁר לֹא כָתֹב רֵק רִשְׁמִיתָ בַּעֲלָמָא אֵין אֵינוֹ אַחֲרָיוֹן לְחֻמְשָׁךְ

אַחֵר סִבְרִי, רֵק לְבָאֵר מִקּוֹדֶם מַה שֶׁנִּמְצָא בְּדִבְרֵי הו"ל בְּמִהוּת וְחִלּוּק

מִדְרִיגוֹת בְּכִתְרָה תִּירָה, וְאַח"כּ לַעֲנִיתָם אַחַת לְאַחַת כְּפִי אֲשֶׁר יַעֲלֶה

בְּדִינֵי אֵיךְ, וְלִקְוֹרָה עַל מִנֵּי וּרְשִׁימָתוֹ

וְז"ל הַחֲכָם הַגָּדוֹל הִיא הַמִּבְאֵר בְּכִיָּה דְּהוֹרִיּוֹת ד' ו"ג ת"ר

וְז"ל הִיא יִבְרָא יִבְרָא אֵין רֵבִי בְּשִׁבְי, הוּא קוֹדֶם לְרֵבִי, וְרֵבִי

קוֹדֶם לְרֵבִי, אֵינוֹ קוֹדֶם לְרֵבִי, הֵנָּה קוֹדֶם לְמַלְךְ יִשְׂרָאֵל, הֵנָּה

לְרֵבִי אֵינוֹ מִבְּאֵר הו"ל מִיִּזְמִיעֵלוֹת שֶׁלֹא כָל יִשְׂרָאֵל רְאוּן לְמַלְכוּת,

מִיִּזְמִיעֵלוֹת הַחֲכָם שֶׁנִּשְׁמַע יִבְרָא הַמַּלְךְ לְחֵם קָדוֹ עֲמֻסָּה מִעֲבָדֵי אֲדוֹנֵיהֶם

(מִלְּחָמָה) וְיִזְמִיעֵלוֹת הו"ל קָדוֹ מִמִּנֵּן הַחֲכָם שֶׁלֹא לְחֵם מִלְּךְ

יִזְמִיעֵלוֹת הו"ל ב"ג קוֹדֶם לְרֵבִי וְשִׁמְאִי וְיִזְמִיעֵלוֹת אֵינוֹ שֶׁל צָדִיק הַבָּחֵן וְנִתָּן

(א) מִשְׁמַת מִסְמָרִים מִיִּזְמִיעֵלוֹת קוֹדֶם לְרֵבִי אֵינוֹ לְרֵבִי עֲמֻסָּה ס' עֲמֻסָּה וְלֹא לְרֵבִי

לְרֵבִי עֲמֻסָּה ס' לְרֵבִי עֲמֻסָּה הוּא מִקְדָּמָה לְרֵבִי עֲמֻסָּה לְרֵבִי

מצב המדרגה והמשרה ישראל הכא

הנביא, הקרים צדוק לנתן, ואומר שמע נא יהושע הכהן הגדול אתה ורעיד, יכול הדיוטות היו ת"ג כי אנשי מופת הזה, ואין מופת אלא נביא שנא' ונתן אליך אות או מופת, משה בשמן המשחה קודם למרובה בגדים, מרובה בגדים קודם למשוח מלחמה, משה מלחמה קודם לסן, סן קודם לאמרכל, — מאי אמרכל אמר רב חסדא אמרכל. — אמרכל קודם לגובר, גובר קודם לראש משמר, ראש משמר קודם לראש בית אב, ראש בית אב קודם לכהן הדיוט:

והנה הסדר שהשכנה השמועה הנו' היא מערכת מתחלה כתר תורה קודם לכתר מלכות, וכתר מלכות קודם לכתר כהונה, כמו שאמר חכם קודם למלך, מלך קודם לכה"ג, ואח"כ חושב את המדרגות בכתר כהונה עצמה כמו שאמר משה בשמן המשחה קודם למרובה בגדים כו', אמנם הפסיק באמצע במעלת הנביא באמרו

הנה כה"ג קודם לנביא כו', ואין קושיא מזה על הרב בעל שה"ג שחשב נביא בין מדרגות החכמי' שהוא מדרגות כתר תורה שהוא למעלה מכולם כמו שאמר חכם קודם למלך ישראל כו' וכמו שכותבי הכוזרי והמורה וכל פליסופי בעלי דת כמה פעמים שהשלימות היותר גדולה היא מדרגת הנבואה ופה חושבת השמועה מדרגת הנבואה למטה מכולם? אין זה קושיא, דהא

מש דגדולה תורה יותר מן הכהונה ומן המלכות, היינו שלימות התורה, ר"ל מי שקנה במדרגתה השלימו' והמעלה היותר גדולה בה, הוא גדול ממי שקנה השלימות והמעלה היותר גדולה בכתר מלכות וכתר כהונה, אבל לא שנאמר שמי שהוא במדרגת היותר קטנה בכתר תורה יהיה גדול במדרגת היותר גדולה בכתר כהונה מפני שכתר תורה גדול מכתר כהונה, זה אינו, שאין מעלת

התורה על שאר כתרים רק כשהיא בשלימותה אבל לא בשקומדים עוד ע' דרך נתיבות באמצע השלימות והיו כוונת המשיגה גדולה תורה יותר מן הכהונה וכן המלכות, שהמלכות נקבה בל' מעלות, והכהונה בל' והתורה נקבה בארבעים ושמונה דברים, בלימוד בשמיעת האזן כו', הנה ניתן מעלת התורה מפני שצריך מ"ח דברים, עד שיהיה השלימות. בידינו גדולה היא מאד, שגובל לבא לשלימותה. ומה שיש מן השלימות א"כ לפ"ז עיקר גדולת כתר תורה היא שלימותה. ומה שיש מן השלימות אדרבא היא חסר עדיין הריבה מפני שצרי' לה שיהיה עד הגיעו לתכלית השלימות, וע"כ ה"ז נהי שמדרגתה

היא גדולה מדרגת הנבואה בכתר תורה נראה בחזו"ט שם ע' ומה שיש מן השלימות אדרבא היא חסר עדיין הריבה מפני שצרי' לה שיהיה עד הגיעו לתכלית השלימות, וע"כ ה"ז נהי שמדרגתה היא גדולה מדרגת הנבואה בכתר תורה נראה בחזו"ט שם ע' ומה שיש מן השלימות אדרבא היא חסר עדיין הריבה מפני שצרי' לה שיהיה עד הגיעו לתכלית השלימות, וע"כ ה"ז נהי שמדרגתה היא גדולה מדרגת הנבואה בכתר תורה נראה בחזו"ט שם ע'

הנה נראה שיש מן השלימות אדרבא היא חסר עדיין הריבה מפני שצרי' לה שיהיה עד הגיעו לתכלית השלימות, וע"כ ה"ז נהי שמדרגתה היא גדולה מדרגת הנבואה בכתר תורה נראה בחזו"ט שם ע' ומה שיש מן השלימות אדרבא היא חסר עדיין הריבה מפני שצרי' לה שיהיה עד הגיעו לתכלית השלימות, וע"כ ה"ז נהי שמדרגתה היא גדולה מדרגת הנבואה בכתר תורה נראה בחזו"ט שם ע'

פס' המדרגה והמשרה ישראל סבב

לכה"ג, ועוד דלמה צריך לקרא דיקרה היא מפנינים תופק ל' נשעמא דמת חכם אין לנו כיוצא בו עיי"ש, אמנם לפמ"ש נחא ישיש תנאי בן חס"ג תלמיד חכם לחכם כמ"ש בעמיד כי שם כשחכם נבנה אחר עומד כולנו חכמים וכל מורה חכם מים ב' ושרבו צומקין לחם ב' ותר"ה אין גדול רק מכה"ג ולא ממלך. ויש לי בזה עוד מדרגה אשר באו איה אח"כ: ויפ"ו יהיה מדרגת

חסד הנביא יותר קמנה מת"ה שחכ"ג קודם לנביא, ות"ה קודם לנביא ויאל' וחי' נפלאות בענין מה שפסוקי בעלי דת הרינו את מל' הנבואה לראש פינת השלימות האחרון ולמה נאמרו איזה חכמים יתת מדרגתה למטה מן החכמים, אין זה קושיא שאין בינת חכמים על הנביאים בעלי ספרי קודש אשר הקב"ה השרה שכונתו עליהם ושלחם לילך להנבואות על גבי ועל ממלכות ומה שנגע לדורות עם ישראל שהם היו גם חכמים כמו שאמרו בגדרים ד' ל"ח אין הקב"ה משרה שכונתו אלא על חכם גבור ועשיר וכמו שאבאר או"ה היסודות בזה. ובודאי לא יבשל חכם לפול ממדרגתו מפני שגם מדרגת נביא עמו.

ואל' תשיבני מכה שהביא הש"ס ראייה דכה"ג גדול מנביא מקרא רמלכים (א' א') ומשה אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא, הקד' צדוק לנתן, ובודאי נתן הנביא היה מן הנביאים הראשונים שהשרה הקב"ה שכונתו עליו, ונביא למלך ישראל נתן אותו להשורות עליו שכונתו תמיד, ובודאי היה גם חכם, אין זה קושיא שאולי ובודאי גם צדוק היה חכם, ולא נשאר זה לעומת זה רק מדרגת הנבואה והכהונה גדולה, וגדול מדרגת הכהונה גדולה מן הנבואה, וע"כ מוכרח אתה לומר בן, שהקרא בריש מלכים מקדים לפעמים את נתן לבניהו בן יהוידע ולפעמים בניהו בן יהודע לנתן מלמד ששקולים הם, כמו שאמרו חז"ל במשה ואהרן וכדומה, ובניהו בן יהוידע היה ראש הסנהדרין כדאי' בכרכות ד"ד עיי"ש ברש"י ותוס', ובכל זאת הקדים צדוק הכהן לשניהם שמביא הש"ס זאת לראיה, מפני שגם צדוק חכם כמוהם הוי ולא נשאר רק מעלת הכהונה והנבואה שעמדו זה לעומת זה, וכה"ג קודם לנביא: וזהו כוונת אמרם

חסד חכם קודם למלך ישראל, ר"ל שאינו חכם, מלך ישראל אף שאינו חכם קודם לכה"ג שאינו חכם, כה"ג שאינו חכם קודם לנביא קאי על להקת וחבל נביאים ובני הנביאים אשר ה' בקרב ישראל לרוב אשר עדיין לא חושפע עליו שפע האלקי, שאינו מוכרח שיהי' חכם גבור ועשיר:

ך

וידעתי כי א"א להבין דברי עד שאוכיף בהם קצת ביאור, והוא חס' ששם נביא הכא בתנ"ך ובדברי רז"ל בא בשיתוף על ד' דברי' (6) על נבואת משה רבינו ע"ה ארון הנביאים, שהיא המדרגה היותר גדולה בנבואה, הן ממדרגת הנביאים שקדמו והן מהבאי' אחריו אשר נעלה ממדרגת הנביאים שקדמו, הוא אשר היה נביאו ה' משיא"כ בנביאים

כצב המדרגה והמשרה ישראל כבג

שקדמו כמש"נ וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי
ה' לא נודעתי להם לא הודעתי לא נאמר אלא לא נודעתי לא נודעתי
להם בכבודי בשם ה', ואחרון ומרים אשר היה נביאם ה' כנאמר
ה' כמו זה' הולך לפניהם יומם בעמוד הענן עיין כוזרי באמר ד' סי'
ג' ובאוצר נחמד, אמנם ההפרש בין נבואת משה אליהם כי אצלם
במראה אליו אתודע אל הכבוד הנז' באמצעות הכבוד הנקרא מראה
בחלום אדבר בו לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן וקשור הוא מל'
המשנה אנונים שאינן (שוקלין פ"ב) ר"ל בכל בית ה', פה אל פה אדבר
בו, ומראה אדבר בו לא במראה רק מראה, ולא אתודע רק אדבר
בו, ולא בחידות ותמונת ה' יביט, כולם מיני כבוד הם אשר נודע
בהם לנביאים, ונאמר בסוף התורה ולא קם עוד בישראל כמשה
אשר ידעו ה' פנים אל פנים והוא כולל את כל הנז' בפ' בהעלותך
כי ע"י משה שדיבר פה אל פה ומראה את כבוד ה' ידע
משה כבוד ה' פנים אל פנים זהו ההפרש וההבדל האמתי בגדר

נבואת משה רבינו ע"ה לנבואות שאר הנביאים, לענ"ד ולכ"ז אלה אשר
הפשט יסתוק אל חיכם וידעו ויבינו שאין מקרא יוצא מדי

פשוטו הוא הסוד הנמור אם שהטעם איננו מסכים בזה

והרמב"ם ז"ל אשר יעסול להתקרב אל פשט המושכלות ולא אל פשט
לשון המקרא, כתב בפ"ז מה' יסוד תורה ה"ו וז"ל ומה הפרש יש

בנבואת משה לשאר כל הנביאים. "שכל הנביאים בחלום או במראה

ומשה רבינו מתנבא והוא ער ועומד, שנאמר ובבא משה אל אהל

מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו. "כל הנביאים ע"י

מלאך לפיכך רואים מה שהם רואים במשל וחידה, משה רבינו לא

ע"י מלאך שנא' פה אל פה אדבר בו, ונאמר וידבר ה' אל משה פנים

אל פנים, ונאמר ותמונת ה' יביט, כלומר שאין שם משל אלא רואה

הדבר על בורי' בלא חידה ומשל, הוא שהתורה מעידה עליו במראה

ולא בחידות שאינו מתנבא בחידה אלא במראה שרואה הדבר על

בורי'. "כל הנביאים יראים ונבהלים מתמונתו ומשה רבינו אינו כן

הוא שהכתוב אומר כאשר ידבר איש אל רעהו, כלומר כמו שאין

אדם נבהל לשמוע דברי הבירו כן היה כח בדעתו של משה רבינו

להבין דברי נבואה והוא עומד על עמדו שלם. "כל הנביאים אין

מתנבאים בכל עת שירצו משה רבינו אינו כן אלא כל זמן שיחפון

רוח הקודש לובשתו ונבואה שורה עליו ואינו צריך לכיון דעתו

להזדמן לזה שהרי הוא טבון ומוזמן ועומד במלאכי השרת, לפיכך

מתנבא בכל עת, שנא' עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם, ובוה הכמיתו

האל שנא' לך אמור להם שובו לכם לאהליכם ואתה פה עמוד עמדי

הא למדת שכל הנביאים כשהנבואה מסתלקת מהם חוזרים לאהלים

שהם צרכי הגוף כולם כשאי העם לפיכך אין פורשין מנשותיהם

ומ"ר לא חזר לאהלו הראשון לפיכך פירש מן האשה לחולל

מצב המדרגה והמשרה ישראל כבר

הדומה לו, ונקשרה דעתו לצור העולמים, ולא נסתלק מעליו ההוד לעולם וקין עור פניו ונתקדש כמלאכים עכ"ל:

הנה חושב פה ד' מעלות שנתעלה מרע"ה משאר הנביאים במ"ש ד' פעמים כל הנביאים כו' משה רבינו כו' אמנם מ"ש שכל הנביאים כשהנבואה נסתלקת מהם כו' ומשה רבינו כו', אינו ענין חמשי שהרי בפרק חלק בפ' המשנה כתב מפורש ביסוד השביעי שנבואת משה רבינו ע"ה נבדלת מן נבואת כל הנביאים בד' דברים וכן כתב מפורש בספר

תע מורה

נבוכים אשר חיבר אחר פ' המשנה ואחר משנה תורה, כל"ה לשני וז"ל כבר בארתי ל בני אדם כולם האר"ב ע"ה הברלים אשר נבדלת בהם נבואת משה רבינו מנבואת שאר הנביאים והבאתי ראיות על זה וגיליתי בפ' המשנה ובמשנה תורה ואין צורך להשיבו שאינו מענין המאמר כו' :

וכן מה שכתב ונקשרה דעתו לצור העולמים ולא נסתלק מעליו ההוד לעולם אינו ענין חמשי, אמנם הוא ענין כללי כונתו לתת קצת הבדל עצמי בין מדרגת נבואת משהרע"ה לנבואת שאר הנביאים שנקשרה דעתו לצור העולמים ולא נסתלק ההוד לעולם, ור"ל אשר זה גרם לד' מעלות אשר נתעלה על שאר הנביאים אשר ענין זה עצמו כתב בפרק חלק בהקדמה אל הד' דברים באריכות קצת, וכתב כי הוא ע"ה הגיע התעלותו מן האנושיות עד המעלה המלאכותיות, וכלל במעלת המלאכים ולא נשאר מסך שלא קרעו אנכנס ממנו, ולא מניע מונע גופני, ולא נתערב לו שום חסרון בין רב למעט, ונתבטלו ממנו הכחות הדמיונות והחושיות והשנחותיו (אולי נ"ל ונמצאותיו) ונבדל כחו המתעורר המשתוקק ונשאר שכל בלבד ועל הענין הזה נאמר עליו שהיה מדבר עם הש"י בלא אמצעיות מן המלאכים :

ז

תעא (3) הנביאים בעלי כתיביו הקודש אשר לבד מדרגתם בנבואה נלוה עליהם לענ"ד ענין השראות השכינה בקביעות להיות הם שלוחי ה' אל כל אשר ישלח ואשר ילך לו אשר על זה אמרו שבת צ"ב נדרים ל"ח

תעב אין ושביתה שורה אלא על הכנס גבור ועשיר כו' ופי' הרא"ש נדרים שם בקביעות עיין מ"ש במאמר דברי חיים חבצלת שנה אחת עשרה עלה ל' ל"א ל"ב, וכוונת ענין זה כתב האברבנאל ז"ל כל"ב לשני, לחלוק על הרמב"ם ז"ל שמביא ראיה ממאמר זה שהנבואה צריכה הכנה בטבעי, וכתב על זה האברבנאל ז"ל אחר הביאו זה המאמר בלשונו וז"ל הנך רואה בעיניך שלא דברו החכמים ז"ל מהנבואה כי אם מהשכינה (הרמב"ם ז"ל ה' ל' הגי' אין הנבואה מורה). והנה שם

תעב

מצב המדרגה והמשרה ישראל כ"ב

בדברי המורה שנתאמר על הנבואה, אם בכתובים אמר וישבן כבוד ה' על הר סיני, וישבנו בתוך בני ישראל, ורצון שובנו מזה, וזולתם שיאמרו על המורה הנבואה, ועל הליקוה ה' שנתה בהשק נזרין והנפילתו, ואמנם בדברי אנקלוס כי הנה תרגם אם אין פניך תלכים אל תעלנו מזה, אם לא תעמיק מלכא בינא, וכן הלא בלבדך עמנו תרגם הלא במהך שכינתך עמנא, וכן תרגם ויעבור ה' על פניו ויעבור ה' שכינתא על אפוחי, ותרגם ב' ואתהקן אשר מי אל בשמים ובארץ דאנת הוא אלהא דשכינתא בשמיא מלכילא ושלום בארעא, וכן תרגם אין כאל ישרון חובב שמים בערך לית אלהא באלהא דישראל דשכינתא בשמיא תקוף בסעך ונאלה רבנא, האם יוכל לפרש השכינה אשר נזר על הנבואה שתחיל על הנביאים, הנה אמת הדברים לא יסבולוהו ואמנם בדברי חכמים ו'ל הנה במס' בתרא ד' כ"ה ע"א חקרו אם השכינה במערב או אם השכינה בכל מקום, וכן בחורבן ביה"מ עשה מסעות נסעה שכינה ר"ה ל"א א' ודברים רבים כאלה שא"א שיפרש על הנבואה, ואמנם דברי הרב המורה ראה דבריו בפ' כ"ה ח"א שכתב השכינה המיוחסת לבווא, בכתבי הקודש הוא בענין התכדת שכינתו כלומר אורו הנברא או התכדת השנתתו בדבר אחד בכל מקום כפי ענינו.

דנה התבאר מזה ששם שכינה לא יאמר על הנבואה, ואיך נוכל לפרש א"כ מ"ש חז"ל אין הקב"ה משרה שכינתו על הנבואה כדעת הרב כו' כו', וגל זה מזה שורה שלא כיון ר' יוחנן במאמריו בשכינה על הנבואה כמו יחשב הרב כי אם השכינה השפע האלקי שבו שמיצאו בשמים בהנעה הראשונה הכוללת ובבית המקדש בדביקות האלקות שורה שם מבלי אמצעי, ככה אותה שכינה שראה במשת, והענין דביקות השפע העליון עליו מהסיבה הראשונה יתברך מבלי אמצעי כלל, כי זהו הנקרא שכינה באמת בין יתיחס לשמים ובין שתיוחס לביה"מ, כמו שה' משה שואל עליה אם אין פניך תלכים ובין שהיא מיוחסת למין מן האנושי במשנא' במשה ויעבור ה' על פניו ותרגם אנקלוס ואעבר ה' שכינתא על אפוחי, יהיה דעת ר' יוחנן ששרות השכינה באדם הוא דבר מיוחס בלבד אל הרצון האלקי הפשוט, ולכך לא יאמר אין השכינה שורה (כשנה ל' אין השכינה מורה וע' במתאמי דברי חיים שם בחזקת) אבל יאמר אין הקב"ה משרה שכינתו לפי שאליו תיוחס כפי הרצון האמנם אשר שלא ירצה הקב"ה להשרות שכינתו כי אם באדם השלם כו' עכ"ד:

והנה נאמנו דבריו אשר חילק בין השראת השכינה לנבואה אמנם מה שהגביה למעלה ענין

השראת השכינה יותר ממצלת הנבואה ודעתו שהנביאים לא הגיעו למעלה זו כאשר מבואר בדבריו באריכות רק משה רבינו ומשה ה' אשר עתיד לבא בכ"א, כמו שכתב שם מפורש חז"ל וזוכיח ר' יוחנן דבר זה ממשה לפי שלא מצאו ששרתה שכינה על

בעלי כה"ק מלהניע למדרגת השראת שכונה כי עשירים היו, (ג) הוא סתם נבואה ר"ל הנביאים אשר לא נזכרה עליהם הנבואה בקביעות רק התנבאו כנגד ולא הוסיפו ובפרט אותן הנביאים אשר עבר עליהם רוח אחרת למרות פי ה' כמו הנביא אשר נבא לירבעם אשר התפתה להנביא הזקן לאכול אתו לחם אשר לא צוה ה' וגם הנביא הזקן לא ידעתי איזה רוח עבר עליו לדבר בשם מלאך אשר לא דברו ה', אלו הנביאים והדומה להם כנראה לא על במעלת השראת השכונה עליהם, בפרט בעת החטא אם כי רוח הוא באנוש והן בקדושו לא יאמין בכל זאת לא מרוח חכמה יעבור אדם על דברי ה', ואין אדם עובר עברה א"כ נכנס בו רוח שמות א"כ חסר לו מעלת החכמה והעבודה להתגבר על יצר לבו בעת כזאת ואין רצון שוכני סנה להשרות שכונתו על בשר ורוח אלא א"כ יהיה חכם גבור ועשיר ואף בענין שריות עמו אמרו שבת ג"ו אפשר חטא בא לידו ושכונה עמו וכן כל הנביאים אשר לא נתיחד ספרים לנבואתם ולא נזכרה בהם הנבואה בקביעות, כמו 'עזר' בן עודד ד"ה ב' ט"ו, ויהואל בן זכריהו שם ב' וזכריהו בן יהוידע שם כ"ד והדומים אם שלא נזכר לשלול מהם מעלת השראת השכונה, אמנם אין לנו ראיה על תיובת המעלה הזאת אצלם, אפשר היה לאיזה מהם ואפשר לא היה משא"כ הנביאים בעלי כה"ק אחרי אשר ספריהם נכנסו בגדר תש"כ נראה שלא היה חסר להם בעת הכתיבה מעלת השראת השכונה עליהם, שחרי אפי' כתובים שאמרו חז"ל שברוח הקודש נאמרו, כמו שאמרו אסתר ברוח הקודש נאמרה, ואין הפרש בכתובי' בין אסתר לשאר ספרים מהכתובי' שלא הילקו' יהודה בב"ב ד' י"ג לענין הדבקה רק תורה בפני עצמה ונביאים בפני עצמם, וכתובים בפני עצמם ולא הילקו בין מנלת אסתר לשאר ספרי הכתובים כי כולם ברוח הקודש נאמרו, כמ"ש הרמב"ם ו"ל כמ"ה לשני חז"ל וזוה המין מרוח הקודש חובר דוד ספר תהילים, וחובר שלמה משלי וקהלת ושה"ש, וכן דניאל איוב ודברי הימים, ושאר הכתובים כזה המין ברוח הקודש חוברו, וזה קראום **כתובים**, שהם כתובים ברוח הקודש, וזהו שכתבנו אסתר ברוח הקודש נאמרה, ועל כיוצא בזה כתובים חסידים דוד רוח ה' דובר בו ומלתי על לשוני ב' שיהא זכרנו יחד משני הדברים כו' בו, וכן בסדר בתי הקודש לא יזכר דוד ב' כ' כחית ודניאל ותלים ומנלת רות וספר אבות, וזהו שכתבנו עליו והנה זה המין חז"ל הוסיף וזוה מנחת סגולה וכן ויזכר נביאים כמבוא' שם, ודבר מפורסם הוא מאומה, יענין חסידים ותלים ס' צ' הבאתי בחוברת א' את ה', ויא מנצחים שאמרו משה בתבסס של נבואה אמרם, ולזה לא נכתבו בתורה מפני שאלו דברו תורה ואלו דברו נבואה ואין מפסיקין בין דת לדברי נבואה, מקישים המדרש למה לא נכתבו בתורה דאין אני שגורל מעלת הנביאים ממעלת הכתובי'

ד

הדברים הנז' בספר זה הם ל"ט (א) שמים, (ב) ארץ, (ג) תהו (ד) בהו, (ה) חשך, (ו) תהום, (ז) רוח אלקים, (ח) מים (ט) אור, (י) ערב, (יא) בוקר, (יב) רקיע, (יג) יבשה, (יד) ימים (טו) עשב, (טז) מזריע ורע, (יז) עץ פרי, (יח) מאורות, (יט) יום, (כ) לילה, (כא) אותות, (כב) מועדים, (כג) ימים, (כד) שנים, (כה) מאור הגדול, (כו) מאור הקטן, (כז) כוכבים, (כח) שרץ המים, (כט) עוף, (ל) תנינים, (לא) נפש חיה, (לב) בהמה, (לג) רמש, (לד) אדם, (לה) זכר, (לו) נקבה, (לז) שביטה, (לח) ברכה, (לט) קדושה, וסימך תול כס' ל' אמרתי, מזה יצא שבועה בפולחן יום ולילה הם עצמם אור וחשך במשנא' ויקרא אלקים לאור יום ולחשך קרא לילה מאור הגדול והקטן והכוכבים הם עצמן המאורות הנז' זכר ונקבה הוא האדם נשאר ל"ב ואולי עליהם נאמר בספר יצירה

שם בל"ב נתיבות פליאות חכמה חקקיה ח' צבאות את עולמו כי הם מיני פעולות נבראות כוללות את כל מציאות העולם.

ה

משמות הקודש לא נזכר בפרשה זו רק שם

שם אלקים שם קודש משמות שאינם נחקים, כדא' בשבועות ל"ה ע"א, אל שמות שאינם נחקים כגון אל, אלקה, אלקים, אלקיכם, כו' ושם זה הוא משתתף לשם, ולמלכים, ולדינים, כמ"ס המורה בשני לבאשן ח"ל כבר ידע כל עברי כי שם אלקים משתתף לשם ולמלכים ולשופטים: מנהיגי המשרות, ובבר באר אונקלוס הגר ע"ה, והאמת מה שביארך כי אמרו והייתם כאלקים יודעי טוב ורע, רוצה בו ענין האחרון אמר ותהיון כדברביא עכ"ל, ובאמרו משתתף ע"כ יפרש שורש זה כחוראה אשר ימצא יחס עצמי לכל השלשה, כי כל

שם משתתף לעצמים מתחלפים מוכרח שיהיה בהם תאר או מקרה אחד לכולם אשר על ידו ישתתפו בשם של אותו דבר, ובזה שנו שם המשותף בשם המושאל, בידוע לבעלי הניק, וע"כ יפרש דשרש זה מורה על גדלות, מלשון אלות וחזק או מלשון מדת כמו ראה נתיך אלקים לפרעה, ואתה תהיה לו לאלהים כפי' רש"י בראשית ו' ג', ולזה תרגם אונקלוס ותהיון כדברביא, ולפ"ז לא שייך לנו לשאול כלל על מה הונח עיקר הנהגתו אם על דינים שופטי ארץ או על מלאכי רום אדוני אל, או על אלקים שיפט כל הארץ, כי הונח רק לענין הגדול והחזק והאדנות, ויכלותא דארעא בעין מלכותא דרקיע, אמנם בשני לשני כתב, ובבר ידעת כי אלקים שם השופטים עד האלקים יבא דבר שניהם, ולזה הושאל זה השם למלאכים ולכדא לחיותו שופט על המלאכים, ולזה אמר, כי אני ח' אלקים, חת ספור למין האדם כלו, ואח"כ אמר הוא אלקי האלקים, ר"ל אלקי

לכל גוף וזולתם, זהו הענין לא שיהי' אלקים ואדונים ממין האדם שהם יותר פחותים מזה, ובש"כ שאמרו אלקים כולל כל מין האדם ראשו ונעבדיו, וא"א שיהי' הנרצה בו ג"כ שהוא ית' אדון על כל מה שיחשוב בו אלהות מאבן ועין, שאין הגדולה וכבוד בהיות השם אדון האבן והעין והתיבת כתבת, ואמנם הנרצה שהוא ית' שופט על השופטים. ר"ל המלאכים וארון התלולים עב"ה, ונלע"ד שחזר כאן סמ"ש בראשון מפני ששם כתב שהוא שם משותף וכמ"ש בונתו, אמנם להיות אם שמלכותא דארעא בעין מלכותא דרקיע, בכל זאת אין דמיון שלם להם עצם אחד למלכותא דארעא עם מלכותא דרקיע, רק שיום בתום כמו עליות המעלה והנשמה עומדים בתום אחד עם מדרגת הסולם אף שעצם העלי' אינם שיום כאחד, ולזה רק מושאל לשון עליה ולא משותף כי זה הפרש בין

שם מושאל למשותף כידוע לבע"י הניזון, וזה נלע"ד לשון **הנמצא בדבריו רז"ל** כמו מלכותא דארעא בעין מלכותא דרקיע, וכדומה, וענינו כמראה, כמו ועינו בעין הבדלה (במדבר י"א ו') ונמצא שורש זה במראה ויחזקאל בעין נחישת קלל, בעין תרשיש, ובדאי אין עצם מראה הנחישת שזה למראה הרוחנים אשר ראה יחזקאל רק דמיון יחס אחד להם.

ודעת הרמב"ם ז"ל שעיקר שם זה הונה על השופטים והדינים והושאל למלאכים ולהי' יתברך, ונלע"ד שהוא כדעת ר' ישמעאל סנהדרין ס"ו אלהים חול (אלהים לא תקל ולסוכת דין לתי, רס"ו) דבריו ר' ישמעאל רעק"א אלקים קודש, וסתמיא דנמרא דהתם דאלהים חול, ובספר קול יהודה מאמר ד' ס' א' כתב שדעת הרמב"ם ז"ל כי בשם זה נקרא לאל עליון תהלה, ואח"כ למלאכים והשופטים עד האלקים יבוא דבר שניהם, בו, שכן כתב פ' בראשית ואמר אלקים בעל הכחות כולם כי המלה מורכבת אלהים, כאלו אל סמוך וחס ירמוז לכל שאר הכחות כלומר כה הכחות כולם וזה כדעת רע"ק

אמנם אני חושב אם דעת הרמב"ם כן, שבפסוק זוכה לאלהים יחרם כתב הרמב"ם ז"ל, והנכון במלת אלהים בפתחת הלמד שהם

מלאכי מעלה, ונקרא אלקים בהרבה מקומות בו, ובונתו בפתחת הלמד כמ"ש רש"י שם שהוא כמו ה' הידיעה, ור"ל לאלהים היורעים ומפרש הוא שהם המלאכים, א"כ עיקר שם זה על המלאכים והוא כדעת הראב"ע ז"ל בריש בראשית שעיקר שם זה על המלאכי' ומפני שכל מעשי ה' ביד המלאכים עושי רצונו נקרא גם הוא אלקים, כמו שהריבור נקרא שפה בעבור שיראו שמהם יצא, וכמו שנשמת האדם נקרא לב בעבור היותו המרכבת הראשונה לה, ומה שעמל הרמב"ם ז"ל למצא רמז בהלשון על ה' לומר שהוא לשון מורכב מאלהים אין רא' שרמז זה יוכל לפרש גם על המלאכים, והכונה שהם אלים וגבורי כת, ואולי רצה למצא רמז בהלשון על שם מפני שהדינים אין להם יחס כלל עם המלאכים, ולא נקראו אלקים רק מפני עסקם במשפט

אלקי עולם ה' ואין השואל רשאי להשאל, וזאת עמל למצוא רמן
בהלשון עצמו על ה', וזה ג"כ כונת הראב"ע שם שכתב לבסוף
ומעם אלקי כמו מלך ומנא אדם העוסקים במשפטם אלקים יקראו בן,
אף שכתב מקודם שהשואל מן המלאכים עמל למצוא קנין לה' בשם
זה להיות רשאי להשאל להיניחם

ודברך בלא תראה בבשר המדוי, שכתב במאמר ד' סי' א' וז"ל
ונבנה השם הזה (אלקים) לשון קיבוץ (לשון רבים) בעבור
מה שחזר עמו בין האומות שחזו עיניהם נחלים והיו מאמינים שכל
אחד מהם יהיה בו כחות הגלגלים, ומה שדמיון לזה וכל אחד אצלם
אלה, והיו קוראים בלשם אלהים, נשבעים בהם ובאלוהם מושלים
בהם בו, היוצא דבריהם וזה יאמר כי אינו אלא מן הכתמים להאמר
כי עיקר שם אלהים הנמצא על אלוהי אחרים, איך במקום המנופת
אל מקום קדוש הלקי

לשם שיש למצוא מקור לזה במסך נבנה לאלהים יחדם שפי' רש".
לעבודת אלהים אלו הנה י"א הנה צורך לפרש ולכתוב
אחרים עצמם שאמר ללשון אין צורך לפרש אחרים, שכל למ"ד
ובי"ת המשימית בראש התורה אם נקודה בחתך נכון ללמד לשון
לפי צורך לפרש לאות מהם ואם אינו מפרש כל מלכות במשמע
וכן ללשון כל אלהים במשמע אפי' קדש אבה ששהיו נקודה פתח
כמו ללד ללד ללד נודע באות מלך ומדבר בו וכן לאלהים לאותם
שהוזהרתם עליהם במקום אחר, כיוצא בו אין כיוון ללד לפי שלא
פי' הוצרך לנקוד פתח שרשי וז"ל לא רצה לאמר שצורך הנחת שם
אלהים הוא על אלהים אחרים ע"כ הוצרך להחזיק ולפרש קטצת
הלמ"ד על אותן שהוזהרתי עליהם במקום אחר ויותר יחיה החוק
פרושו באין כמון באלהים, ומפני זה כאשר יפרש הכוזרי שעיקר
הנחתו על אלהים אחרים יבא קטצת הלמ"ד וכן וז"ל הודיע להורות
על עיקר הנחת שם אלהים ר"ל אלהים אחרים, אבל הדבר בעצמו
א"א לקבל ששם אלקים הקדוש יהיה מושאל מאלהים אחרים:

אמנם אם תתבונן היטב בדברי הכוזרי תבין כי לדעתי אין שם
אלקים שם מושאל כלל רק שם מיוחד בראשית דברי הכוזרי
אם שאין עצם אחר לתאר אשר לפני אדם ואלא אלקים ומלאכים, לזה
הוציא דבורי עצם תאר מה שיהיה בו הפרש בין רב לשעט וז"ל שם
אמר החבר אלהים תיאר למושג בדבר בין הדברים הנדון ויש שיח'י
בכל כשהוא רוצה בו מושל בעולם כלו (ז"ל הקס"ה) ויש שיחיה
בחלק כשהוא רוצה מה מבחית הגלגל או טבע מן הטבעים או דיון
מבני אדם, ונבנה השם הזה בלשון קיבוץ בו הנה אומר ששם זה
הונח על תאר הממשלה וע"כ יי"ת רבינו חכם"ה והדיונים ומלאכים
ועצם הממשלה אחת לכולם רק שמוכרחין ברבו וסיעות ר"ל שמלוכת
הקב"ה הוא מושל בכל מושא"כ הדיונים והמלאכים ממשלתם רק
הוא מושל כל המושל מושל וז"ל וז"ל

ה' ע"ם מילותיה ומה שכתב ונבנה השם הזה בלשון קיבוץ כו' אין הכונה שהקב"ה נקרא אלקים בלשון רבים מטעם הנ"ל הם ליה לאבא בר אבא הל"ה חנן אמר ביהוה על ענין מין הממשלה הוואת המתאחד בלשון אלקים ונבנה בלשון קיבוץ ולא בלשון יחיד להקרא אל מפני שנתחדש ענין ממשלה הוואת להקרא בלשון רבים מטעם עבודה כבוד המושג בו כי שמו שכתבתיו לשמו, ולא בא ליתן טעם על שם אלקים קודם דק על ענין מין ממשלה הוואת, ובין שעצם מין הממשלה נקרא בלשון רבים ע"כ מוכיח גם שם ממשלה הקב"ה המושג בכל להקרא בשם זה ונבנה חרבה שבת

ה' בלשון וכן נ"ל אשר תחלת הוואתו יצא משמות אלהים ובין שבת לתוך הלשון נתמללה ע"י והיותו להביאו אל הקדוש כמו שירש איש על יסוד הבית שהוא בלשון איש ועל שם אליל האש הנקרא וסתא Vesta ובלשון יון אשתיו גם אשתו ונ"כ נקרא בלשון יון הפעולה ליסוד הבית בשם אשתיו כי עיקר הבית הוא בית מוקד האש כמ"ס בזה בכפר תחלת שם שירש אור וגם האמינו כי האליל ועסתא יסוד הבית והסופר הקדמוני מביא שם הסופר בערוש שאשתו של נח בנה אחר מותה בשם אשתה נח אש כי עלתה לשמים מקום האש עכ"ד כמובא בכפר הנ"ל ומה נלע"ד יסוד שם ונ"ל כי היו הפיסים גם עובדי האש והיו האצורה בספריהם צענדאוועסתא אשר נתנו ליה הסחוקק שהוא על פי אהוראמאדה או ארמוצד מקור האור ומפני זה הכן הפיל פיר הוא הנורל להודש

ה' אדר כי אדר בלשון פרסי הוא איש אשר מזה שם ע"י המוקד קראו הכפרים ה' אדר-בללך עין דברי ימי עולם לירדני החכם הישיש מ"ה קלמן שולמאן נ"י חק"א עמוד 100 באגדת הצורים, והרי השורש אשש נכנס ליסוד הלשון בלשון הקדוש ובלשון ארמי על יסוד הבית ולא מנע עורא יוסף ביציאתו מארץ מדי ופרס לבתיב אושיא הבית אלהא (עורא ח) והנביא אמר והיה בית יעקב איש ובית יוסף להבה (עובד' א')

ה' ולכן זה שנקרא בלשון לטין ואשמונה ליה בשם פקטמ Fest הוא מ"כ מאליל ועסתא Vesta הנ"ל ובלשון יון נקרא אשת המשתה והנגות החג בסעודה לל שמחה בשם אשתיו או על שם אליל הנ"ל אשר מזה יצא

ה' המנהג הקדמון להאיר בלפידים וזהו איש בבל שמת, ואחרי אשר נתפשט המנהג הזה בבל משתה ושמחה אף בלא מנות שמו עבודה רק להרבות השמחה לפי מה שנזכר בעולם מנהג השמחה לא מנע הנביא מלאמר באורים כבודו ה' (ישעי' י"ו)

ה' וגם נקרא מטעם זה הלבבות שנותנים במשתה ושמחה בשם ה' אש-פר ואשישה שאשפר הוא בלשון אש-פר ש"פיר" בלשון יונית אש

תלז **פייער** ופענער **Feier Feuer** לאש ויום החג, ע"כ קראו לימים האלה
תלז **פורים** על שם הפוך הוא הנורל של אש אשר היה להפרסיום און, ומזה לענ"ד
תלז **ונשלמה פרים שפתינו** הלא זאת התורה לעולה ולמנחה וכו' ולא פרים
דוקא? אמנם לענ"ד הכונה אישים שכולל כל

הקרבנות שנקראים אישים וכן

הק **אז יעלו על מזבחה פרים** וכתב הרד"ק זכר פרים וה"ה לכבשים
ולדעתי אין צריך לכל זה שהכונה אישים, ואולי מזה

תקל **ותיטב לה' משור פך** (תהלים ס"ט)

ואשישה הוא מלשון אש ולא מנע עזרא מלקרא להלביבות אשר

חלק ביום שמתה ה' בשם אשפר ואשישה, ושלמה אמר

סמכוני באשיות ואחד מן החכמים אמר בשבת בלה אחר שדרש

חוקי אלקים ותורותיו אני היום סמכוני באשיות, (ביצה כ"א) ויש

הרבה שרשים כמו אלה וא"א להאריך בזה יותר כאן כי יעלה לספר

שלם:

(סדר המשנה צרכות יפקד מקומו היום ויכל נחונת הנא ל"ה).

השערים

אונם

מהלקות

(המשך מחונת נ"ד ע' ע"ט)

תקל **אונם לגרש** תנן בערכין כ"א וכן אתה אומר בנימי נשים כופין אותו

עד שיאמר רוצה אני, ומובא בב"ב ד' מ"ח ופי' רש"י ז"ל

בהנך דתנן ואלו שכופין אותו להוציא מוכת שחין ובעל פוליס

דכופין וסכין אותו עד שיאמר רוצה אני, (ומעם דצריך לומר רוצה

אני) דונתן מדעתו משמע, ורוצה הש"ס בב"ב שם לומר במעם

כפיה משום דמצוה לשמוע דברי חכמים ופי' רש"י ז"ל כי אמר רוצה

אני גמר בלבו לגרשה דמצוה קעביד מאחר שחיבתו חכמים להוציא

ולשונו חזק של הרמב"ם ז"ל בזה בה' גירושין סוף פ"ב שאין אימרון

אנוס אלא למי שנלחין. ונדהק לעשות דבר שאינו מחויב בו מן

התורה כגון שהוכה עד שמכר או עד שנתן אבל מי שתקפו יצרו הרע

לבטל מצוה או לעשות עבירה והוכה עד שעשה דבר שחייב לעשות

או עד שנתרחק מדבר האסור לעשותו אין זה אנוס סמט אלא הוא

אנוס עצמו בדעתו הרעה, לפיכך זה שאינו רוצה לגרש מאחר שהוא

רוצה להיות מישראל ורוצה הוא לעשות כל המצות ולהתרחק מן

העבירות ויצרו הוא שתקפו, ובין שהוכה עד שתשש יצרו ואמר

רוצה אני כבר גירש ליצוני, עכ"ל, והוא פירש אמרם בב"ב שם שאני

התם דמצוה לשמוע דברי חכמים שאני התם דניחא ליה דתהוי ליה

כפרה:

ועצמות ענין הזה כי כל רצון שוכני חומר אינו רצון שלם כי

בכל רצון נמצא רצון קטן נגד כלל האדם לכלל רצונו

כשהיה לו ספריעים נגדו פנימיות או חצוניות אשר בלתי זאת לא היה אפשר לאדם כלל לבטל רצון נפשו אשר כצינה תעטרנו חה כונת הכתוב בדה"ב מ"ו וישמחו כל יהודה על השבועה כי בכל לבבם נשבעו

הק' ובכל רצונם בקשותיו וימצא להם ר"ל בכל הרצון שלא נמצא אף רצון קטן בהם אשר היה בכחו לבטל

רצונם מפני רצונם, והנה כשאחד בופה להבירו לעשות דבר מה נגד רצונו הוא מעורר את הרצון הקטן לעמוד מול הרצון הגדול ולבטל אמנם בכל זאת לא מקרי רצון כי הוא באונס ולא ברצון ורצון הקטן רק רגע באפו עד יעבור זעם האונס ואז ישוב רוח חיים ברצונו הראשון והגדול ובוֹלע את הקטן אשר כרנע עבר ואיננו ולא יכירנו עוד מקומו, אמנם בשלפעמים אנס אדם את נפשו לבטל רצונו מפני דבר אחר אז הרצון הקטן גדל ממנו ואימתו על הגדול להחלישו ולהורישו ולישל מקומו ואף אם לפעמים ינחם על זה ויחזור אל רצונו הראשון נקרא נחם ולא רצון וזה כונת הש"ס ב"ב כ"ז ע"ב אמר רב הונא תלויה וזבין וזבנא וזבנא מ"ט כל דמזבן אינש אי לא דאנוס לא הוי מזבין ל' והיה ס"ד דהש"ס דדמי הרצון שמכירת את עצמו מנפשיה לרצון שאחרים מכריחין אותו וע"ז מקשי הש"ס ודלמא שאני אונסא דנפשיה מאונסא דאחרין

אמנם כל זה ברצונות המקרינות המתחדשות בכל עת על האדם אמנם משונה דין זה ברצונות התמיד' כמו רצון הפרנסה והחיי וכדומה אשר בני אדם בפייהם ירצו סלה כי באלו כל הרצונות בטלים מפני רצון זה העקרי וע"כ ברצונות כאלו אמדינן תמיד את רצון האדם כי לא יתנגד כמ"ש בנימין ד"ג לענין

חק' זבין לאדם שלא בפניו האומר תן גט זה לאשתי ושטר שחרור זה לעבדי אם רצה להזור בשניהם יחזור דברי ר"ם וחכ"א

בנימי נשים אבל לא בשחרורי עבדים לפי שזבין לאדם שלא בפניו כו' ואמדינן טעמא דר"מ לחשיב חוב לעבד לפוסלו מן התרומה ומפסידו משפחה כנענית ופריך הגמרא אדרבא הרי מתירו בכת חורין ומשני עבדא בהפקרא נחא ליה, ונראה דר"ם ס"ל דרצון התמידי של כל עבד להיות בהפקרא ורצון בת חורין המתחדש לפעמים עליו בטל מול רצון של כל עבד התמידי על זה, וכל זמן שלא גילה דעתו שרוצה להיות משוחרר אנו דנין אותו על רצון התמידי וחכמים ס"ל דאדרבא רצון התמידי של כל עבד להפטר מעבדותו ורצון ההפקרות הוא רצון מתחדש ודנין אותו על רצון התמידי כי לא פליגי חכמים ור"ם אי עבדא בהפקרא נחא ליה או לא כמ"ש התוס' שם ד"ה עבדא ותוס' כתובות י"א ד"ה מהו דתימא עיי"ש. ועיין ברין קידושין (ס"ז) גבי קטנה שנתקדשה שלא לדעת

[illegible][illegible]

1. *Chlorophyll a* and *Chlorophyll b* were determined by the method of Arar and Collins (1971) using a Shimadzu 1010 spectrophotometer.

1993 年 10 月 1 日

המחברת מודה כי היא לא יודעת להעריך את
הנזק הכלכלי של הפיגוע, אך היא חושבת
שהנזק הוא כבד. היא מוסיפה כי היא
חושבת שהפיגוע יגרום לנזק כלכלי
כבד, אך היא לא יודעת להעריך את
הנזק הכלכלי של הפיגוע.

44

[illegible]

אשר לא יקדים את היותו קדוש אשר להחמיר מה
היה בלתי נשכח ונשכח ונשכח ונשכח

בכל המקומות נמצא דברובא דרובא מהם לא שייך האי דרשא כלל
 כי לא מיידי כלל התם במקדיש דבר שאינו ברשותו אלא
 במקדיש דבר שאינו שלו: והנה בב"ק דף ס"ח ע"ב מחק רש"י ז"ל
 מלת ברשותו והגיה במקומו שלו וגרס לפ"י מה ביתו שלו אף כל
 שלו, אמנם ע"ז קשה טובא חדא דדוחק הוא לשבש כל הספרים כי
 כל כ"י וכן הר"ף גורסים ברשותו, ועוד מה יאמר רש"י ז"ל בכל שאר
 המקומות (ע"ז ס"ג חולין קל"ט, תמורה ט. כ"ט: ערכין כ"א.) וכי
 ישבש בכל אותן המקומות כל הספרים, ותמיה גדולה היא שבכל
 אותן המקומות לא הגיה רש"י ז"ל כלום, ועוד קשה איך שייך לומר
 מה ביתו שלו אף כל שלו, וכי מאיזה טעם ידעינן יותר שביתו הוא
 שלו משאר חפצים, ואי דרשינן מוא"ז דביתו הו"ל למימר פשוט
 ביתו שלו, בשלמא אי גרסינן מה ביתו ברשותו כו' נוחא שפיר,
 כי הבית הוא תמיד ברשותו דאי אפשר לעקרו מרשות הבעלים
 כממלטלין, אבל מה ביתו שלו אין לו פירוש כלל, על כן נלע"ד
 דאין למחוק גירסת הספרים דהנה חז"ל למדו מקרא דאיש כי יקדיש
 את ביתו ב' דרשות חדא דא"א מקדיש דבר שאינו שלו וזה ילפינן
 מוא"ז דביתו דהו"ל למכתב בית ומדכתיב ביתו משמע דבעינן
 שיהא שלו, ועוד מדנקט קרא דוקא בית ולא דבר המיטלטל איכא
 למדרש דא"א מקדיש דבר שאינו ברשותו דמה ביתו ברשותו אף
 כל ברשותו והשתא דינא דר' יוחנן (ב"ק ס"ח ע"ב) דגזל ולא
 נתיאשו הבעלים שניהם אין יכולין להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה
 לפי שאינו ברשותו הכל ילפינן ממלת ביתו דקרא, והני תרי דרשות
 אידיד דממלה חדא ילפינן להו, בהדי הדדי איתמרי בבי מדרשא,
 לדרשא דאינו שלו אין אנו צריכין להוסיף על הקרא שום דבר,
 רק להטעים וא"ז דביתו, ואם יאמר הרורש איש כי יקדיש את ביתו
 אמר רחמנא, יבין כל שומע שאין אדם יכול להקדיש אא"כ הוא
 שלו, אך לדרשא דברשותו צ"יך להוסיף מה מצינו דמה ביתו
 ברשותו אף כל ברשותו, וא"כ במאמר איש כי יקדיש את ביתו
 אמר רחמנא מה ביתו ברשותו וכו' נכללות ב' דרשות רח"ל
 והנמרא אנב שיטפא נקטא כח"מ ב' הדרשות כמו שנאמרו בבית
 המדרש אע"ז שא"צ אלא חדא מנייהו עיין בתיבנות כ"ה ע"א תוס'
 ד"ה זכר, כתבו דאנב שיטפא דמניא א' שיבשי מניא אחרת.
 (ח"א הכר"ס עיין דפנה ב' כמו ח"א)

2

לשון מני נהור מצינו כמה פעמים שחז"ל עקבו לשונם כדי שלא להציא
 דבר קללה או דבר רע מפיהם, דרך משל, שונאיהן של
 ישראל, תיובתא כלפי כנאיה דרבא וכו'. אמנם מצינו ג"כ
 שהקפידו במקום אחד לומר לישנא מעליא אף שבמקום אחר לא
 הקפידו. בנימין דף ס' ע"א איתא משום קדושת השם והקפידו
 (ח"א הכר"ס עיין דפנה ב' כמו ח"א)

שלא לומר חילול השם ח"ו ואף שבמקומות אין מספר לא הקפידו על כך, וכן בב"ק ק"ג ע"ב איחא בב"י הגרסא ה' פנחס בן יאיר אומר במקום שיש קדושת השם אפי' אברתי אסור, לישנא מעליא ובבל ספרי הדפוס הגרסא במקום שיש חילול השם. ועל דרך זה נ"ל לפרש מאמר דח"ל (הולץ חי) המורה ע"ו

מקח **שכל** המוצר הוא כמורה בכל התורה בזה, וזה תשובה הרי
המחלל שבת בזה. כפי כל התורה בזה.
אע"פ דברי בע"ה, אלא בשיטת החלל אשר הוא לישנא בעליל,
ורצונם לומר המורה על כל התורה בה כסופר בכל התורה בזה,
ואולי מ"ש בבלווי דבר (ב"ב ע"ד)

משה אבות ותורתו אמת וכן בואן הוא מ"ב לשנא מעלא כי
הרשעים אפילו ביהם אינם חוזים בתשובה והם אומרים
שה' משה ברא ותורתו בראית וכן אבות, אמנם ה"ל לא רצו
להוציא הני מלי דגדופי מיהם וא"ל דמ"ס וכו' מ"ל אגוד מ"ג מ"ה
על מלה בביט

תפי שמשלים משה רבנו חכם ותורתו אמת) :

תפוזי מתחלה

511 582

(75) 755'756 757 758 759

[illegible]

קמא מ"ד, אכן כבר תמהו המפרשים דקשה לומר דמתניתין דפ"ג קאי אפרק א'. אמנם לדירי אין ספק בדבר, כי במתני' חסורי מחסרא והכי קתני חלוקה כדי יין בכסף מעשר שני עד שלא נפן לא יצא קנקן לחלוץ בד"א במקום שדרתן למכור סתומות וכו' והכי אתי שפיר דבמתנתן דילן נקוט כל גווי דיש בהו חלוקה בין שלא נפן לשנפן ואע"ג דכבר תני לה בשאר דוכתי כמו האי דמשנפן מקדשות בכל שהן, דכבר תני לה במסכת ערלה, ועוד האי דיצא קנקן לחלוץ הדר ותני הכא מ"טום הרצה לחוסף בבא דאבל אם רצה להחמיר על עצמו וכו' והך דר"ש אומר טו, ואפשר דהכא עיקר ולעיל בפרק קמא תני לה אגב גורא דגבי לעזרו, וכו' תימא היכן מצינו

מקיל חסורי מחסרא כי האי גוונא דהנא מחסר הרישא ותני עלה במס' דברים אמורים אשר אין לו הבנה כלל בלא הרישא, בא

ואראך דוגמתו בפ"ד הראש השנה מ"ג: תנן ועוד זאת היתה ירושלים יתירה על יבנה וכו' וזה אין לו פירוש כלל דעדיין לא תנא שום דבר דירושלים יתירה ותנא ועוד זאת, אע"כ דחסורי מחסרי כדפי' הרע"ב שם עפ"י סוגיא דהש"ס, אף אתה אל תתמה על המשנה דמעשר שני אם אפשר בבא דבד"א ע"י הרמב"ם וחמורא.

עוד יש הרבה שנוים שנתהוו במשנתנו קודם שנתסדה ע"י רבינו הקדוש, אמנם מרם נתחיל להעיר ע"ז נלכה נא לשמוע דברי רבותינו הראשונים.

(המשך יבא א"ה).

בית יעקב

(המשך מהפנה גיד ע' ק"צ).

ב

ידוע כמה דרשו וחקרו המבקרים אורות הפיימן
הקני ר' אליעזר הקליר, מי הוא? ומה שמו האמיתי? ובאזה זמן ומקום חי?

אך אחר כל החקירות והדרישות עוד ערפל חתולתי לא נודע בברור אחרתו, ואף שכל אחד מהמבקרים חשב שמצא האמת אבל אל אלקים יודע האמת, תוס' (חגיגה י"ג ע"א והרא"ש ספ"ה דמרכות) כתבו שר"א הקליר הוא ר"א ב"ר שמעון התנא ע"ש והערוך כתב: שמעתי מקום שקרין לעינה קליר, וע"כ נקרא ר' אלעזר הקליר, שאכל עוגה שהיה כתוב בה קמיע ונתפסק, והמבקר האחרונים ובראשם הרמ"ג ש"ר מחליטים בראיות חזקות שחי בימי הנאונים, והי בעיר קאלליר או קאללער באי סרדיניא במדינת איטליא ראה בתולדות ר"א הקליר בבב"ע תק"ן מהרב הנ"ל, איך הוא מרחיב הדיבור למענו בעז ותעצומות הדרישה, כדרכו של הרב ז"ל, ורבים

כבר שחו בה נרנא אם כן הוא שהוא מהעיר הזה:

נתיק שאר החקירות אדותיו לחכמי הזמן, רק מה? יצא לי

הקליר יש לי השערה, וקרובה בעיני לסברא ישרה, זה לא כביר
מצאתי בתשובות הר"י בן מיגאש סימן ר"ד כתב וז"ל: וביאור מלת
הקני **פיוט** עיקרה מלשון שירה, מלשון פיוטאנ"א, וכן מלת
הקני **פזמון** הוא הדבר שהוזכר לאומרו פעמים רבות, וזה שבעלי הלשון קוראים
את האיש החוזר לשנות דבריו, פעם אחר פעם וחוזר על הדבר
פעמים רבות, פזמאנא, ואמנם

הקני **קיקלר** אמרו שהוא נגזר מענין הסיבוב, והוא נופל על כל הדברים לעולם
וע"כ השירים שיש להם סיבוב ותנועות סובבות ישמרו מיזבם קראו
אותם קיקלרא עכ"ל. לכן נ"ל שנקרא קאליר בעבור

הקני **שפיוטי** ר"א הקאליר סובבים במלות ובחרוזים נכפלים, סובב סובב
יהלכו מקומם ישובו, כופלים הרבה פעמים בשוה הברות למען לרמוז
שמו ושם אביו בנכסריא, ומפני לחין זה הדחק הגימטריא הפיל
הקני השנית ועשה בחתימתו שנים רבים, כן במלת בריבי פעם
בשני יודין ופעם באהת פעם יזכור שם אביו ופעם לא יזכור,
ובשם כינויו יש שנים כאלה, ראה הקדמת הרב ר"י היידענהיים
למחזור כתב: חתם שמו ר' אלעזר ברבי קליר, והוא הקליר, והוא
הקליר, והוא הקליר ע"כ ולפי דרכנו נוסף עוד והוא הקיקלר. ועיין
בהתולדה הנ"ל כי יש עוד פיוטים כמנו שאינם נודעים לנו ואולי כי
שם באמת חתום קיקלר.

וכן נ"ל שבמקום שחותם שם אביו או בריבי, שמלת
הקני **קאליר** עולה על עצמו ולא על אביו, כי אביו לא היה חורזו בחרוזים, ולא
נקרא כן, והראוי כי הנאון ר"י מרגליות (בהקדמתו למחזור קרבן
אחרן) מביא בשם הראב"ן שבאחד מפיוטי הקאליר כ"י חתם יחודה
אחיו חתם בלא שם כינוי ע"ש, ואלו ה' שם משפחתו כך, היה חתם
קאליר, ואין אני מהליט דעתי במה שנאמר, אבל הוא סברא חדשה
והשערה שלא נגלה עד הנה:

ג

בתוספת יו"ט, סוף מסכת ר"ה כתב מנ"ל שצריכין
הקני **בתרועה** ג' כחות אע"ג דלא בתיב אלא תרועה דמתרגמינן יבבא ומשמע
הדא, אלא ודאי סברא בעלמא, אי נמי קבלה בירם דבחדא
לא מני, אבל הוכחה מן הכתוב לא מצאתי עכ"ל. ול"ג חוכה לזה,
מן מלת ותיבב שהוא בת שלש הברות, עם שלש תנועות, כידוע
בחוקי הלשון, וזה רומז על שלש כחות, (כי רובי מלת ההתפעלות הם
לפי הכוח הקולות) ולפע"ד הוא ברור בשמש:

ד

ראיתי בהמסדרונה ח"ב ע' קנ"ו, שנוזקה מפי הארי שבחנורת
הראשונים, הרשב"א ז"ל, טעם מדוע
הקני **אין מברכין** על צדקה ונתן טעם לזה, ובח"ד בא הר"ש כהן ז"ל והוסיף טעם
אחר ע"ש, ואני אחזה בזה כי איתא בכתובות ס"ח ע"א וייע דאמר

ר' אלעזר בואו ונחזיק טובה לרמאים שאלמלא הן היינו הומאין בו' וא"כ איך נברך על ספק אולי העני הוא רמאי ומצוה אין כאן, והוא ברכה לבטלה ומפני זה שאין אדם יודע מה שבלבו של הבירור, נ"ל **חקי שאין מברכין על מצות שבין אדם לחבירו כמו צדקה, השבת אנדה, עוב תעזב, הענקת העבר, בניטין, בח"יצה, ביבטה *** ייפליג שנה תרו"ם יעקב טאפראווער,

(ויערך אברהם ומנדל דוד יפקד מקומם היום וינאלו נחונרת הנא אי"ה).

עיו יפה

(המשך מחונרת נד"ע קי"ה).

חקנה **אנא** לא שמיע לי וקיסמיה מסברא אמר רבה בר רב הונא חע"ג דאורי רבן ט' אמר רב אשי אנא לא שמיע לי ט' שבת ל"ד ע"ג. דרש רב המסמל החוזה בכל הרשעה לר' לברך חמשה דרטי' אמר רב אשי אנא לא שמיע לי אלא מדעתאי ברכתניהו דרטי' ל"ז ע"ג: רב דימי שאל לרב ספרא אחיו שהכלל שקיים כל מה דלמור רבן, אס קיימה לעולם אל יספר אדם בשבחו של חברו וכו' ח"ל אנא לא שמיע לי ואי הוי שמיע לי הוה קיימתי ערכין ט"ז ע"ה:

חקנא **אנא** לא קאמינא כשמת רב כהנא קרעיה ר' יהושע ברי' דרב ללבושים ולהדריה לקרעיה לאחוריה ח"ל רבן נח נפשיה אמר לכו אנא לא קאמינא ומזיל דיבה הוא כסל פסחים ג' ע"ג: כשמת רבינו הקדוש קרעיה בר קפרא ללבושים ולהדריה קרעיה לאחוריה ח"ל רבן נח נפשיה דרבי ח"ל אתון קאמרינו אנא לא קאמינא כחובות ק"ד ע"ה:

חקנא **אנא** לא האי ידענא ולא האי ידענא אמר רב יצחק בר אבדימי בשום רבינו (רב) אמר הלכה כר"א כיו"ט שחל להיות אחר השנה ור' חייא בריה אמר נראה ור' יוחנן אמר מטיין, אמר רב יוסף אנא לא האי ידענא כו' אלא מדרכ ושמואל ידענא דתיקן לן מרגמח ט' דרטיה ל"ג ע"ג: אמר רב נחמן בר יצחק אנא לא זילאי ולא זואי ולא זוהמאי ידענא אלא מתניתא ידענא דאמר רב יהודה אמר רב והתקדשה כו' דרטיה ל"ג ע"ג: אמר רב נחמן משישי טבע ולמטה ח"ל רב חנן בר קמינא כמאן לא כרבנן ולא כר' יוסי בר' יהודה ח"ל אנא לא חילק ידענא ולא בילק ידענא אנא שמעתא ידענא ט' חולין י"ט ע"ה: **חקד** **אנדרינו** לעיינין סמיתיתין. אמר רב עמרם האי מלתא אמר לן רב ששת ואנדרינו לעיינין סמיתיתין יבמות ל"ה ע"ג, כ"ז ע"ג: אמר רב עמרם

(*) ואף שכמור (הע"ז) סימן קס"ז מביא בשם הטימור שיש לברך צינמה, אצל סוף

שטעט שוחר זה, כי כל דבר שחולה נדעת אחרים אין מברכים, ואף לדעת

כו' ואנדרין לן עיינין ממתניתין סתם ו' ע"א: אמר רב עמרם כו'
ואנדרניהו לעיינין ממתנתא ע"ב כ"ג ע"ב (א"ל חנני"ס לכן זה נאמר
ל"ל רב שבת מפני שיהי' שם נאמר ו' בזה נאמר ע"ב):

הקט אני היום סמכני באישיות כו' ובעי מנאי מלתא דבעי טעמא, נטי
מניה רב אריא כבא מרב ונא, כהנה כו' ל"ל קורבא פרה כי נפיק ל"ל
לבה בריה לאו היינו רב אריא כבא דמשתבח ליה מר בנזיה דנברא
רבה הוא ל"ל מה נאמר ליה אני היום סמכני באישיות ביה כ"א ע"א
בעא מנאי רב אריא כבא מרבה בר רב הונא קיימ' כו' א"ל רבא בר'
לאו היינו רב אריא כבא בפומבדיתא דמשתבח כו' א"ל אני
היום סמכני כו' ובעי מנאי מלתא דבעי טעמא כו' חלקן כ"ד ע"א:
הקט אסברא לי אמר רבא רב אריא אסברא לי נהי' כו' ע"א: אמר
רבא אריא אסברא לי כ"א הי"ב: אסברא לי בר חמדורי יבא בלח
בר חמדורי אסברא לי:

הקט אעסק ליה לברוי' רב אחאי אעסק ליה לברוי' כו' רב יצחק בר' שמואל בר'
מרתא ולא אסתעי' מלתא ברבית כו' ע"ב. רב פפא אעסק לאבא מר
בריה ובריק משעת איזוסין מנאית כו' ע"א. רבנא אעסק ליה לבריה
כו' רב חביבא ובריק כו' כס' כ"ג ע"א. רב פפא אעסק ליה לבריה כו'
אבא כוראח ובקש מיהודה בר מרימר כו' כס' י"ז ע"ב. ההוא מרבנן
אעסק ליה לבריה כו' רבה בר עולא ואנאי ליה רבה בר רב עולא אעסק
ליה לבריה ביה ההוא מרבנן כס' כ"ב ע"א. רבי אעסק ליה לבריה ביה
רב חייה כו' חתי למכתב כהנה כו' ואח"כ אעסק ליה ביה ר' יוסי בן
קמרא כו' (הספד כתב בלוי בלוי רק ליה ליהנאם בשביל דבר שנתחדש לו
שנאמר בחייו מלכות האמוראים):

הקט אעפ"י שמוקל אני על אחרים מהמור אני על עצמי מעשה בר' יהודה כהנה קרי
וה' מהלך על גבי הנהר ל"ל תלמודיו רבנו כהנה לוי פקח אחר מהלכות ד"א ירד
וטפל כו' אמרו ליה תלמודיו למדתו רבנו כהנה הוא מהלכות ד"א אמר להם אעפ"י
שמוקל אני על אחרים מהמור אני על עצמי כהנה כ"ב ע"א:

תניא ר' שמעון בן איזידור אומר מתיר סוד ר"מ לסוף שמן לחולה בשבת
וכבר חלה ובקשו לשבית לו כן ולא הניח לו, אמרו לו רבי דרין הנטל בחיך
ולאמר לן אעפ"י שמוקל אני כו' דהא חבירי פלוגי עלי (א"ל חנני"ס היה
לרין להוציא פה גם מלמד מזה נעשה לבית אביך אעפ"י שמחמירים על
עצמם מקילים לאחרים, בליה כ"א):

הקט אף אנו נאמר אמר רב חסדא הני תלת מיילי אכחנו כהנה כו' אמר אבוי אף
אנו נאמר שבת ל"ו ע"א וכ"ס:

אמר ר' חייה בר אשי אמר רב שלם תניפות כס' אמר אבוי אף אנו
נאמר כהנה כ"ב ע"א:

דא' אמר רבא דרך כס' ודנא' אמר רבא דרך גנ, פריא' אמר רב פפא
ספרין ורבין פליגי, אמר רב נחמן בר יצחק אף אנו נאמר כו' כהנה כו' ע"ב:
אמר רב שמואל בר חייה אמר ר' מנאי לדומין סמכני כו' מ"ט קמרא
ר' אמר רב נחמן בר יצחק אף אנו נאמר לדומין שלל הוריק כו' מ"ט

א:לא ס' האלין ג"ו ע"ב :

הַיָּהּ אֲמַי הָבִיָּא כָּל אֵילֵי גְבוּיָת זַבְעוּרָא, הֲדָם בְּמִדָּה מִשְׁחָק לֹא לֹא עַבְדִּים אֲמַי
הָבִיָּא כָּל ס' לֹק מִשְׁחָק לֹא ר"ה י"ז ע"ב : כָּל חֵלֶם שֶׁאֵינוֹ דְּמִי טַעַם חֵלֶם
זֶעַר אֲמַי הָבִיָּא כָּל ס' לֹק מִשְׁחָק לֹא עַבְדִּים מִמֶּנּוּ כ"ו ע"ב י"ז ע"ב :
הַקָּלָה אֲמַי לֹא טַבֵּל עִמּוֹ אֵלֶּם בְּעִיר לֹא אֲבָל עִמּוֹ אֵלֶּם בְּרִנּוֹת אֶחָת, רִבֵּן
שִׁמְעִין בֶּן גַּמְלִיאֵל לֹמֵד מִלֵּב וְהִסְבִּיחַ מִמֶּנּוּ אֲמַי לֹא טַבֵּל עִמּוֹ אֵלֶּם ס'
מִשְׁחָק לִמְנוּן בְּרִיטָה מ"ה ע"ב י"ז ע"ב : ח"ל כִּמְדָּה הוּא שֶׁכֵּן צִין
מִרְבֵּה וּבֶן מִשְׁטַם דְּבִיר ס"ג ר' יְהוּדָה אָמַר אֲמַי לֹא טַבֵּל עִמּוֹ אֵלֶּם כ"ו
ס"ו ע"ב ע"ב : ס"ו ע"ב :

תקנו אפסר יעשנה בדפוס וקבענה כיון של בייסות בן זנון לחבשים מפני מה אמר
 ה"ן עובין סדיקין המלודין בפסח אמרו ליה מפני כו' אמר להם אפסר יעשנו
 בדפוס כו' פסחוס ל"ז ע"א: ה"א היה אימור לבתא לבתא עשויים ולבתא
 ?מיימא מלן עבד כו' ה"ל אפסר יעשנה בדפוס וקבענה כיון כו' עס ל"ה.
 (המשך יבא א"י)

07257 ED

לְהַאֲמִין בְּהַבְרָה כְּמוֹתֶךָ אֱלֹהֶיךָ הַלְלוּ י' אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ דִּלְגָּה-פֶּאֱלִיא :

הלמוד חזר להגות המורא בעל בחד יצחק ז"ל:

היו מקה' המזרחי מורה"ר יעקב דוד פלייש , הביאו מזמני ידו"ל הרב החכם
דר' ביליגר ז"ל באשטן שם בבית הספר.

וְעַתָּה חַיִּים הָיוּ בְּלִיטֵי הַמִּלְחָמָה עַל אֲחֵר לֹא הִבָּחִי עַד כִּי בִּהְיוֹתִי מִלְחָמָה
לְקוּמִי כְּלָלִים לִפְנֵי יְעִזְרֵי בְּרִאשִׁיתָם בְּמִ"ע הַמִּשְׁכָּנִים אֲסִי לְעִזְרֵי הַדָּרָה

[illegible][illegible]

להגיה, וחבר חבורים הרבה הגם ביר בניו כולם כתיבת יד, ואלו הן ס' "בן גבסאריא אליהו" כולל ציצים ופיהים ושששים מוזקים מרדש ונופת צופים, "סבא אליהו" כולל יאמר כבוד מלא וגדוש על כל גדוהיו מוסר השכל מדרשים ומאמרים ומיל דחכמתא מחכמי האומות ומח"ל, ונחלק לג' חלקים הכוללים ק"ה פרקים, ובחלק ב' נכללת צואתו בכל דבר הנוגע אל הנפש עם העצק צואת החסיד מהרב"ך דל. ס' "סייע"א דאליהו" על עין ישראל דרך דרש. "בורסא דאליהו" דרושים על סדר הפרשיות. "סבא אליהו" ס' מסכת אבות הך דרש. וכל אלו מלבד חבורים אחרים קטנים שלא נגמרו. ועוד חיבר שו"ת "אליהו בארבע" פסקים עמוקים על סדר ד' מורים, (הוספת) ואני הצעיר מרדכי גירונדי מפאדובה שמעתי מירידי כמוהר"ר אליהו אהרן לאטאש ולה"ה נפלאות מהר"ר אליהו הלוי הנ"ל מחסידותו וקדושתו שהציל את עדתו מכמה צרות בבתי יחדיו וחפילותיו והרבה איחנהו ברמז באחד ספר סדר דאליהו להרב ד"ל שנדפס במנאכבה שנת תק"ט. ומשם ומספר שיר אמונים שנדפס בליוורנא י"ט שבת הימים וט' שיר ידירות ניכר כי הר"א הלוי היה עמוק גם בחכמת האמת ונחמדת השיר. וזהו לבנים ובני בנים חזמים ונבינים ועוד היום דור רביעי שלו הוא מ"ן באליסנדריא דילא וגם מורי היב הגדול מהר"ר יצחק רפאל פינצי וצ"ל היה תמיד תהלתו בשו"ת וחבר קינה יפה אל השמועה כי באה שעלה אליהו השמימה, הלע"א.

והנה מעצוק הכ"י כפי העצקת תלמוד המזכר במהר"ר יצחק דוד הנ"ל ורק שמות הכללים היוצאים על הנליון אני עושה מעמיל למען יקרא שם לכל כלל וכלל.

ספר הברלים שחיבר ב" מהר"א לוי נר"ו

Copiato daime Jacob David Puyliesi
d. Alesandria della Paylia

שהעצקתי אני הנער יצחק דוד פולייסי י"ן.

הקנה הרבי המ'שנה: אין לחוש אם לפעמים נטה במזהב התלמיד קודם רבו, חוססת ב"מ דף ד' ס' ע"ב, ותו"ס פ"ק דמכות משנה ו' ד"ה ר"ס ומס' יו"ד ס"ג דנכורים:

תקנה מה'שנה: בלשון הכתיב נמצא חסד שחן בו רוח חיים שנאמר וסא"י חסדה תו"ס בשם החסד פ"ג דמור מ"ב ד"ה אמר:

תקנה את"ל: דרך הגאונים והרמב"ם ז"ל דמי בניי בעיא באת"ל דנפיקא קמיינתא הוי כאלו נחשססה זה פשוט בכמה מקומות, ודוגמא לדבר בב"א ח"ה ס' ס"א ו"ד ס' ש"ז אמרם בחלק ח"ה ס' ק"ג כתב הכ"י וז"ל ודע שאע"פ ש"י רש"י נבטי' בדרך את"ל לא ספקי' הגאונים והרמב"ם באת"ל אלא כשהת"ל משיבא אבל כשאינו משיבא לא עיי"ס ע"ב, ובתב הכ"ס שם לא ידענו מ"ל הא ע"ל עיי"ס, ועיין בב"מ ס"ב מהלכות נזירות שמיטת שם מה שחמה עליו בב"א:

הקנה תפיס': בכתיבות פרק אע"פ נבטי"א דרבין חזית חופה קינה ונבטי"א דרב אבי גבי פירסה מיה דאסקינה דרבין וכתב הרב אלפס שאינה קינה הבית בשלמי הגבורים דברי ריב"ז, דה"ל ספק בתלמוד ואינה גיבא אך אם תפסה מנח"ל מיה ע"ל וכלל דאסקינה לא תפקין מנח"ל פשוט הוא אבל אם תפסה ח"ן מנח"ל זה דבר חידוש, וראיתי לבעל ב"ה בת"ס ס' ס"א שהביא דברי ריב"ז וכתב עליו וז"ל שם הדין הוא כך גבי

תקנו היקנו שנתלמוד עיי"ס:

הקנה אין המ'שנה: י"א ח"ה מ"ד פ"ט ה' כסס שהרשות נתונה לפ' במקראות כפי ראות רעיונותו וכללם שלא יכריע ויפרש שום דין שהיה סותר דעת בעלי הגמ' בן הרשות נתונה לפ' המס' אפילו נזד מה שסירבו בנמחת, וכלל ב' כ"ל, כמו שמצינו בסנהדרין דברי ב"ה במשנה ה' פ"ה דמור אינו מיר חלל מי שלא נחקימו דבריו, דנמנחא אמרינן אימא מי שחקימו דבריו, והרמב"ם מיישב הלשון באופן אחר כמ"ס אע"פ שם דמיל

הא' כלל ע"ש (א"ל חזר"ס הנאחזי דברי התו"ס בחוברת ב' רמז רמ"ד ע"ש כנ דברי עד רמז רנ"ד, והנר זה מרומז גם בדברי הנר"א ו"ל שמיא הנאון בעל סה השולחן בהקדמתו, מונח בחוברת ג"ד במאמר ידי"ג הרב הגדול מו"ה דר' האסמאן ז"ל אוח שז"ל לענין חסדי מחסרה שכתב בשם הנר"א דידע לתרצה אליבא דחד תנא גאליביה סתמה רבי ע"ש, שגבלי כלל זה אין מקום לדברים אלו כלל, ושמש בכלל זה בפירושו למשנה ברכות פ"ו משנה ג' אחד עשרה ואחד עשרה ריבוא, כחז ו"ל פירוש אחד עשרה ואחד עשרה ריבוא אומרי' בשם, אך החילוק הוא במאה אומר בו' באלף אומר בו' בריבוא אומר בו' עכ"ל. וגמרא דף ג' מקי' הא נופא קשיא אמת אחד עשרה ואחד עשרה ריבוא אלמא כי הדדי ננהו והדר קתני במאה אומר באלף אומר בו' אמר רבי יוסף לא קשיא הא ריה"ג הא רע"ק) וגדולה מזה מנינו שלשעשרה הנמרה מ"תי דין א' מספוק א', והרמב"ם מביא פסוק אחר כמו בדין ו' ימי אכלות (א"ל חזר"ס לא ידעתי מה הביא פסוק אחר שכתב הרמב"ם בש"א מה' אכל על

קמ ו ימי אכלות שאינם מן תורה וכתב אע"פ שאלמך בתורה ויעש לאביו אכל שבעת ימים ניתנה תורה ונחמדה הלכה ומ"ר תיקן להם לישראל ו' ימי אכלות ו' ימי השתה עכ"ל ולא נאמר בגמרא פסוק זה רק דבמ"ק ד"ב א' מניין לאכלות שבעה דכתיב והספיק' הניכס לאכל מה חג שבעה אף אכלות שבעה, ודעת הרמב"ם ו"ל דקרא אסמכתא בעלמא, וכל שבעת ימי אכלות הוא דרבנן ומשה רבינו תקינס כדא' בירושלמי פ"א דכיתובת ה"א ואין ראיה שגמרא דידן פליג בזה עם בירושלמי רק שגמרא דידן מלא אסמכתא לחקיה זו כמו' שגמלאו להרבה גזירות דרבנן ואסמכתא זו עמה נמלאת גם בירושלמי פרק אלו מגלחין ע"ש, והנאון אלאמו"ר ז"ל ציין בגליון הרמב"ם שלו על מ"ש שמש תיקון בו' ו"ל שכל מה שכתוב בתורה משה בלא ציון קרי לו חקיה, וכן מלא שבעה זמני' ימי המשתה כ"ב בס' רביד הזהב פ' ואל פסוק ויעש משתה עכ"ל אלאמו"ר ז"ל, ועיין רביד הזהב פ' וחי על ויעש לאביו אכל שבעת ימים, ובהקדמת הכללים סי' י"ג, ור"ל אע"פ דאמרין

קמ ניתנה תורה וכתב ח"ד ש ה"ל כה ואין למדין מקודם מתן תורה הייט שאין למדין תורה הדבר דאורייתא כן, אבל כל מנהג טוב שכתב מרע"ה מפורש בתורה במעשה אבות העולם ראה שיתנהו ישראל אהריבם וקרא תקנת משה וכיון שכ' ויעש לאביו אכל שבעת ימים ע"כ נקרא ו' ימי אכלות תקנת משה, וכיון שכן עיקר למוד גזרות שבעה הוא מיעט לאביו אכל גור', וזה שלא כדעת הבבלי שאז מקרא דהספיקתו וגו', ויש לי ב"ה בזה עוד דברים ואין כאן מקומם) וכיוצא (א"ל חזר"ס שחשם הנאון בעל יד מלאכי ו"ל בכללי הרמב"ם סי' ד' ע"ש וכתב עוד שם דאף בטעמים כתב מהר"י קורקוס בפ"ו מה' תרומות ה' י"ח ושם פ"ה ה"ו ובפ"י מה' מעשר שני סוף ה"ד

קמ דדרבו של הרמב"ם ו"ל לכתוב הדבר היותר מתקבל בשמתי את שגמרא מעשה הגמרא כיון דלא ב"מ מידי לענין דינא ועיין ב"מ פ"ד מה' ע"ו לענין אין עושין עיר הגדולה בספר ובלח"מ שם שהרמב"ם כתב שם דלא מוקרא בגמרא רק לדעת ר"ם דדרים טעמא דקרא ואע"פ דהוא פסק דלא דרשינן טעמא דקרא מ"מ מביא דר"ם לדעתה ולא הדרכה דמקרבך ע"ש), וכמו שכתבתי בשם ה"ש שגמרא על וא"ו קשיעה דשלוס וכלל זה הוא כמ"מ כמו שכתבתי שם דכיון דלא נפקא מינה מידי לענין דיני שפיר דמי ועיין בקונטרס פרק הפסוקה סי' ע"א ד"ה קשה ובס' ביא אריהו שלי ח"ג סג"ב בארובה :

קמ דר"א ש' ענדין כהר"א אף נגד פסין התוספות לפי שהר"א שוסק מונח, הרב ב"י ט"ה ס"ס פ"א גבי התן וכלה היואלים חזן לעיר : (המשך יבא ח"ה)

הַיְהוּדִים אֲפִשֶׁר יִקְרִימוּ אֶת שְׁנֵיהֶם רַק אִם יִקְרִיב בְּחַסְדֵּי הַמִּלּוֹת נ. כ. מִשְׁאֵל־כ דָּאֵם מִיחַ הַלֵּב הוּא יִהְיֶה שְׂלֵמָה מִלְּבָב וְכֵן דְּרֹדְאִי כֹל זֶה דּוֹמֵק וְנִם מִהַחֲלֵלֶת קוֹשֵׁי הַחוּס' גִּרְמָה שְׁלֵא שִׁל' חִינּוּק וְכֵן דָּאֵם לֹא כֵן אֵין מְקוֹם לְקוֹשֵׁיחָם. ע"כ נ"ל דְּרֹךְ אֲחֵר דִּהְיוּ דְרֹדְאִי אֵין הו"א שֶׁבֶן

תשובת על חבורת הסודים כמו

י עשה לטוי הכא ויחלל שנה בטרם זה אין הו"א מטעם ה"ל. וקוצב הכרייתא איט דינא דכיבוד כי אם דינא למורא והיינו אם רשאי לסתור דברי האב ולומר לא אעשה מעני איסור שבת, דאף לאפשר לקיים שניהם וישתוק, אפשר שחשב שאם יזכיר לו איסור שבת יחזור בלבו וימחול על כבודו ואין צורך כלל לדחייה יעל קוצב זה סוגי הכרייתא ושקיל וטרי ומדויק מאד, בדלתי הבהלה הוא ענין כיבוד אבל מה שאני בוכין עליו הוא מלכות מורא, וקאמר קרא דאף אם סתם את דברי החב (אם שטמו וימחקו כהנ"ל) לא עבר על מלכות מורא ואולי גם לכתחלה מותר אם נעלם להאב איסור שבת.

אבן י"ג נ"כ בדרך אחר דהיינו בדרך אם אינו ענין והיא הנומנה למשום דבמורא לא משכחת בהנגדות ע"כ על כיבוד קאי ולפ"ו גם הכרייתא דקידושין שהתחלת בה י"ל כן דאם אינו ענין למורא דבזה לא שייך חילוק בין רשות עלמה או לא ונס דלא נריך על מניעת מעשה דהא השוה הכחוש אשה לאיש לכל שונשין שבחורה ויהיה דונמא מ"ע דעיטוי ביה הכפורים דאף דהיא מ"ע שהומן גרמא עכ"ל כיון דבגדר מניעת פשוט דאין חילוק בין איש ואשה בדלתי דוחק לומר דטעמא דהתם משום דהכיב כי כל הנפש אשר וכו' דפשוט לאפשר לומר דהך כל מוסב רק על המזהרים הלא ע"כ כנ"ל, ואם אינו ענין למורא תגהו ענין לכיבוד דשייך בו החילוק. אכן אם האמת אהנו ים להקשות כיון דכל כמה לאפשר לאוקמי בענין מתקנין והכי נמי אפשר לאוקמי במורא עלהו והיינו על פי הכנאל שבוטא בשטם מקובלת סף אלו מיליות (וכן בונה בפתחי השוכה ב"ד סימן רמ"ב בשם הרדב"ז) בשוב קוסית התוס' כתובות מ"ם ד"ה ואי אמרה וכו' להקשות על הכרייתא דרש"י ינמחה למה לריך קרא דאיש דוחה הא האב יסל למחול וליהא לעשה כלל, ותרעו בשטם מקובלת הכ"ל דהא

הקמ' י"א

דבחל על כבודו כבודו מחול עכ"ל הן אם יעשה מקיים מלכות עשה והמחילה אינה מועלת רק דאיש מחויב לקיים יעו"ש. (בונה בשו"ת א' אות מ"א) ור"פ י"ו לפנינו בזה שני גברי מלכות, מלכות חיונית קודם המחילה ומלכות עשה רשות אחר המחילה, וכנה הא דמלכות עשה שהומן גרמא בים פסוקות ינסיק מהקטא דחסינן או לר"י מ"ג כתובים הבאים כאחד ולפ"ו ר' יהודה דיד' יש מקום לפעול ולומר כיון דחזין דיש מ"ע שאין הנשים חייבות מנ"ל שהאשה עשה מלכות במלכות רשות אחר מחילה האב ולריך קרא על זה ומנ"ל לאוקמא על כיבוד באל"ע. אף על פי דאין מקום לפעול, ובאמת לא ילוייר מלכות רשות להאב איש יסל למחול, כן כהרתי לחידודי ועכ"פ מי שלא ניחא לו דרכים ה"ל יהיה מוכרח לישב בקטיות הכ"ל ומלכות ליישן.

(א"א כהנ"ט בכלל הנה שדשתי ב"ה דלא אמרינן במורא אב שמחל על מורא מוראו מחול יתבאר לי דברי הש"ס קידושין ל"א ע"ב א"ל ר' יעקב בר אבהו לאב"י כגון אהא דעד דלחיתא מני רב אבה מדלי לי כסא ואמא מזני לי היכא אעבר אמר ליה מאך קביל ומאכך לא תקבל דכיון דרבר תורה הוא חלשא דעת' ע"כ, ולבאורא תמוה כיון דמזני ליה עד דאיש מבי רב א"כ הוא מוחל ברטוט ואב ורב שמחל על כבודם כבודם מחול ומכ"ס כה"נ שרטוט זהו כבודו, אמנם לפס"ט ניחא דכיון דעכ"פ יסל בהמשך הזמן לבא לידי חלישת הדעת וא"כ נכנס בגדר מורא יבשרא לא אמרינן מוראו מחול ודו"ק).

עוד באחי לשורר כי כל החזיון במאמר מגדל דוד מהרב מוה"ר זני שיינפעלד כבר חזה חד מגאוי בתראי (ומשכן שלא היה תחת יד בעל המאמר הכ"ל) ה"ה באגן מוה"ר וואלף רלפסאטס ו"ל בעמ"ס ספר שמלת ברייתן על מדרים, והחילוק דהנ"ל לא יוכל להזכיר רק מדר' שאינו ענין נפש הוא מהירושלמי כמנהג שם ואגאן א"ל

תשובות על חוברות המודעים כמז

תשובה על חוברת גיד

בענין מקוה שנתחממה ע"י נחש נחושת.

מאת הרב הלויק חרד על דבר ה' מוהר"ר צבי הירש הר' פלאטא ג"י.
הגאב"ד דק"ק קלוניא:

כ"ה קלוניא ט' כסליו תרמ"ו

לכבוד הרב המופלג מו"ה חיים הירשעמאן ג"י מעריך המסדרונה.

מצאתי מלתא דתמיה בהמסדרונה של מרחשון דפ"ו ע"ב דלעמן כלי העשוי
לנחת אין חילוק בין כלי עץ לכלי מהכת ולא נקט בכ"מ כ"ע העשויה
לנחת אינו מק"ט אלא משום דהו"א דכלי עץ אפי' באים במדה מקבלין טומאה
משום הדרכם להיות גדולים קמ"ל דאפי' כלי עץ בטלים וכס"ב כלי מהטות יע"ש.
(א"א חנרי"ס הנה הגאון אמו"ר ג"י בקיורו שלא יפסוק הרבה שלא מענין המנוקש
לזה סמך עמ"ס מקודם כדמיון לחלק בין

תקנה כלי עץ העשוי לנחת שאינו בחטלמל כשהוא מלא אבל ריקן סיט' מל
ולזה יש עדיין תורת כלי עליו ומקבל טומאה בכלי מחכת ורק ככ"ע אינו מק"ט משום
דליתקם לשק (*). וז"ל

תקנה כ"ע העשוי לנחת שאינו בחטלמל אפי' ריקן מחכת נדלו או מחכת ששקעו בבגין
דלו בטל לנמרי מחורת כלי, וכל היכא דספדו לאו משום מילף משק אלא משום
ביטול כלי לנמרי אין לנו לחלק בין כלי עץ לכלי מחכת כיון דמשום ביטול כלי עשו כה
מה לי עץ מה לי מחכת

חקק ועשוי לנחת שרי הוראות יש לו (א) עשוי לנחת ולא להסתכל כשהוא מלא (ב) עשוי
לנחת ולא להסתכל אפי' כשהוא ריקן. וכן לשון

חקק באה במדה אותן שרי הוראות לי. וכח"ר תפס בחלמנו לשון המאמר מנלי ראות מ

(*) ואגב אצטרי לא"א ג"י מה זה הלשון אומרת

הקנה מה שק ביטול מלא וריקן לאי ריקן מלי עמידה לא יתור לטן הוא ריקן הוא מלמל כשהוא
מלא ח"ס פסוקא בהטעם ריקן ולמלי אפי' ריקן לאורוי? והביט לי כי דבר גדול
אפי' לאורוי לך, וזה

תקנה דלשק יש שני שימושים, (א) דאגב אה מחמיו האדם דהיינו כלום בהתלחין כדוכו כלים, וזה
נקרא דמשמש כדוכו כשהוא מלא דהייך נמימח בך מלא כלים, (ב) דמשמש אה האדם
עלמא כגון להסתובב בו ולחכות עליו וכיוצא וזה נקרא דמשמש כשהוא ריקן דלא הייך
נמימח דהך מלא אדם דאין האדם מלמל אה דהך ולינו מתעטל ע"פ דהך (וכ"ס רש"י ספס
דף ס"ו רוב ע"א כ"ס עמ"ס ע"א) אלא הייך נמימח דהך מתכנס כהך ריקן, ובני
המחמיו האדם אינו מתכנס בקיטות מקום א' אלא ע"י מעטלו וז"ל

תקנה מה שק, בחטלמל, מלא, וריקן, וזהו כלבד בחינות ועוד ים כהך בחינות ריטיות ולא מנה אופס
כאן וזהו בית לו בית קיטול, ונחמו בחינות מלא וריקן דהייך בדבר שיש לו בית
קיטול כמ"ס רש"י בנחמיות דל"ה ע"א דל"ה בפסוקים הוה הייך יוצר נוסח כלבדן
מחמיו אה האדם וזה מחמיו ולא כלבדן מלא וריקן, ואלו הוה כהיב כ"ס בחיני י"א
ל"ב כלי עץ וגו' או כהיב אחריו מה הייבא דכשין כהיב דה' בחינות דומיא דהך וללו
הוה כהיב כל כלי עץ הוה אחריו דה' כשין כלל דומיא דהך, דכלי ריטיות הוא, עכ"ל
דכתיב מל כל כלי עץ כמ"ס החיטות, מחמיו מתלוייה דלכו דומיא דהך

הקנה בשלשה בחינות החשובות בשק דהיינו, כלי קיטול, מעטלו, מלא כלים דהיינו מחמיו אה כלים,
כלל כהיב דה' דמשמש אה האדם עלמא כשהוא ריקן א"ל, משום דכשין נופים אין עיקר
תבחינו לך, וכן כלל כלי עץ עיקר תבחינו לשמש תבחינו אדם ולא לשמש

וְרֹאשׁוֹ זֶה נֶסֶךְ שֶׁהָיָה כְּהֵנּוּ הַהוּם' פֶּהֱיֹס ק"ט צִיס מִלְּמֵה אִי לֹא דִבְרִיתוֹ
 ע"י נֶסֶךְ הַיָּה מִקְבִּיל שִׁמְיָהּ הַדּוּקָא כְּלִי עַן אִיהֶבָּהּ לֶשֶׁךְ וְלֹא כְּלִי מִתְכֵּה וְכֵן
 כֶּהֱב רַש"י בְּמֹס' חֲנִינִיָּה כ"ו ע"ב וְכֹס' מִנְחִית ל"ו ע"ב דְּכִלִּי מִתְכֵּה אִפ"י
 גְּדוּלִיס מִקְבִּילִיס שׁוּמָאָה מִזִּיס הֵלֵא אִיהֶבָּהּ לֶשֶׁךְ:

הקמה הבלי גללים ואבנים ואדמה הם גדולים עד שמרויקם כ"כ סאה תוצין

[illegible]

קטנו רבית קיבול העשוי למלאות שתי הוראות יש לו א) עשוי למלאות עולמית העובד בלחץ של יוכל עולמית להעניא מילוא ולחיות עומד דיוקן אה"כ יבנה בית קיבולו וא"כ יידא חן דעה להעניא חסד ולתקנתו בו תמצית אחד ולא חסיד בית קיבול, ב) עשוי למלאות עולמית לכל לא פברו בחוק כ"כ כלל בלחץ סובלו להענידו דיוקנות דעברו בלחץ זה אחר' דמחמא דעה לעצמים להסירו ולחוקו חסד בכדי לתת בו תמצית אחד, זה חסיד בית קיבול א"כ"ו זה כונת מה שק מיעקל מלא דיוקן אה"כ הוא בלחץ הכניה קיבול וכול נדקנו מעניא ולתענידו לעצמים דיוקן, למסוק אס הכניה קיבול עשוי לתתמלאות בחוק כ"כ כלל נקבל להעניא ולתענידו דיוקן אה"כ יבנה א"כ איש מיעקל דק קלא ולינו בית קיבול.

תשובות על חוברות הקורמים

ש'אז אין יידונין ככלים חלל באוהלים לענין חיצה
(א"ל חכמי"ם אין אלא מארי נודה בזה דרך בכלי עץ נקרא לענין שומאח בזה נמדה
המחיק מ"ם סוף דגוס' דומיא דשך מ'סלשל מלא יד אלו מ'סלשל מלא ובסל מתורת
כלי נעשה אהל אכל סוף כלים ואלו כל כד נא' לחקשו לשך אין נידון באוהלים
א"ל אין מ'סלשל אפי' חקין דא' בעט מתורת כלי לענין הענין לשומאח וזה נקרא
אלא בזה נמדה ויש לו ראיה ע"י דר' הרמב"ם ואין כן מקומן פ' יתאחד ההפסק)
וע"י הוסף הראב"ד וכתב אפי' כלי עץ העשים במדה חוללן כלומר לא זו
בלבד כלי גללים ואביזרייהו דאין במין שומאח אלא אפי' כלי עץ שיש במין
שומאח דהיינו כשהן קטנים מ"מ כשהן גדולים אין ככלים וחוללן, נמא' דלשון
אפי' דנקט הראב"ד לא בא לרבות כלי מהבה כמו שעלה על דעה הרב המהמר
התשובה בהמהדרנה אלא כ"ע בלבד דללו כלי מהבה בין קטנים בין גדולים
מקבילים שומאח וכלל הוא דכל דבר המקבל שומאח אינו חולל בפני השומאח,
(א"ל חכמי"ם לדבריו דלישנא דבזה נמדה בזהא מדה כ"ל יגיהו לכל הכלים דהיינו
מחיק מ"ם סוף בזה א"ל מאי אפי' כלי עץ אדרבא לא מיבעיא כלי עץ דליחזק
לשך וגו' כ' דכפלה מתורת כלי לענין מיד דשומאח באינה מ'סלשל מלא אלא אפי' כלי
גללים דלא מקבלי שומאח כלל ולא לחקשו לשך לעשות בהם שום חילוק בין
קטנים לגדולים והוי לן למימר דלענין דחשיבי כלי, קטנים וגדולים כחדא יגיהו כמו
לענין שאיבה מ"מ אמרינן דכסלו מתורת כלי בשאינו מ'סלשל מלא אף שאין בהם נזכ"כ
מסוד דלישני להו מכ"ע ומהו סוכית אלאו"ר כ"י

מקדש רבאח בשרה אשתי הוראות יש לו לענין כלי עץ נקרא בזה במדה המחזיק מ"ס
בזה שאנו מנסל מלא מגוה"כ משום דלחשק לשק ושאר כל הכלים נקרא
אצלם בזה במדה כשאין מנסל אין אפי' ריקן דמלך הסכר עטלו מתורת כלי
וא"צ מילף משק. והשאל ש"ך שפיר אפי' כלי עץ הבאה במדה ידיה שאנו מנסל
מלא דכסל מתורת כלי מגוה"כ חוץ וכס"כ בשאר הכלים בבאה במדה ידיה שאין
מנסל אין אפי' ריקן דמלך הסכר עטלו מתורת כלי וא"צ מילף משק כס"כ דחולין).
ודא דפי"ג מה' כלים ה"א כ"ל הראב"ד מטירה בהדי שולחן הלל שעה
החירות לא נעטלו וכיון דכל"ה איתניחו טפחות שופת במשמה דסוף חגיגה
ובסדרי המשניות גרסין וזהו שלח הנש בשלחן ובמטרה (ועיין בירושלמי)
לא נפלאה היא ולא רחוקה היא לאמר דלולי היה לו להראב"ד גירסא אחרת
בגמ' ואולי כתב כן לפי שר"ה לפי הסוגיא דחגיגה גם אל"ב דר' יוסי ברי'
דחכמי מטרה ש"ע ולדידי' משכחת מטירה ש"ע עשוי' לנחת בזמן מלכי בית חשמונאי
(א"א חנני"ס כמה קפין הדברים להתקבל לאוקמא מתניחא בדוחק גדול בימי מלכי
בית חשמונאי דוקא כדלי להקשות עליה, ועוד דמטירה של עץ, הוי פסחי כ"ע דאין
נוקבל פומא כמ"ס בת"כ הביאו הר"ס בפרק כ"ד כלים מ"א).

ויהיה לך שיהיה עכ"ס בשביל דקדוק זה ברברי הראב"ד אין לאו ראשם
לשאר דעת רש"י ותוס' ולזה ז"ל כ"ס מהלכה רוחת ומוסכמת

תקם דכלי מתבת הזבאים במדה אפי' מחזיקין ק"ג מקוה שהיה מקבלין מוסמא עד שיתעלו ע"י נקב המטהרין כים של שלמה וכדסיהא. בירושלמי דיומא , ומאן דאמר דכלי עץ הנקמו בכ"מ (היכא) דגדול עובא שאני מיפגל אפי' ריקן) לא דוקא אלא הה"נ כלי מתכת, ולסחור דעת רש"י והוא' עליו להביא ראיה בחדה לבריו , ולחוסא דמלתא אביא ראיה לדעת רש"י וצום' משקלם ועריא

תשובות על חירות הסודמים

הרש"ס ביום' מחמת דף כ"ט ע"א דאמר ר' שמואל בר נחמיה מ"א דכתיב
על המטרה העצומה שירדו מעציה ממקום טהרה דהיינו שהרש"ס הקב"ה למטה
מטרה מותר מן השמים ומקשה הרש"ס אלא מטרה על השלחן הציור נמי
יבוא שירד ממקום טהרה ומבני מ' (כיום מכתבו מכאן ולהלן ככתבו
ובלבוש יבוא בתשובה לאח"כ ר"י) וזהו זה שלום מנ"י ידיו המכבדו
צ"י הירש פלאמא.

תשובה על הכתב הרז

מח"ל אהמ"ר הרב הגאון המערכס מהר"ר יעקב סרדבי נ"י.

א

ע"י מה שכתבתי במסדוה"ד ר"י אה"י דדעת הראב"ד דג"ל גדול מאוד
העשוי לנחת שאינה מיעלעל לא מלא ולא ריקן מחמת גדלה כמו
שכתבתי בס' רמז בע"י, או מחמת איסור כגון השלחן והמטרה להס"ד
דחגיגה כ"ו ב' דהשלחן איסור להוציא ממקומו, וכן המטרה מדכתיב בה
נכח השלחן, אינם מקבלים עומאה לא השלחן ולא המטרה, משום דבשלמא
הקפא בלי שמיט'טל ריקן אלא שאינו מיעלעל מלא כגון שמחזיק מ"ס סאה בלא דאף
שירדו כאלה לכתוב דברים כגון להליל באלה הנה בלא נמיר פתיל כמו
שכתבתי בס' רמז בע"י וגם לענין סדירה למ"ד אין סדירה בכלים
חשיב אלא עין שירדוין דל"ה ע"א מ"מ גם הוציא כלי עליו לענין דמקבל
עומאה וזה רק בכלי עץ טאר מצוה"כ דבעין מיעלעל מלא דומיא דשק
ובשאר כלים עמא, אבל

זקק בלי העשוי לנחת שאינה מיעלעל אפי' ריקן טהרה היא משום דבטלה לגמרי
מותרת כלי ויודעה כאלה לגמרי ולא מחמת דהיסקא לשק וזמן דמשום
זקק ביטול בלי נגעו בה משום גדלה או משום איסור להוציא ממקומה ס"ל לראב"ד
דל"ס כלי מחמת ול"ס כ"ע, ואדרבה כלי מחמת כס"כ דטוהרה דמלמד
ג"כ כדמותה של מחמת עד שאל להוציא ממקומה ובטלה לגמרי מותרת
כלי, ולכך כתב הראב"ד בפ"ג דכלים דקוביט הגמרא חגיגה כ"ו ע"ב
כ"ע העשוי לנחת הוא קאי על השלחן משום איסורו (לטל' *) וגם על
המטרה דכתיב בה נכח השלחן ואסורה ג"כ לטלעל ובטלה מותרת כלי אף
שהמטרה של מקדש של מחמת היא, ומבני בגמרא דהשלחן מותר לטלעל,
מדכתיב בה המטרה להוציא ע"י דמיעלעלן אחר, מיעלעל דגם המטרה
מותרת לטלעל, וענין דמותרת לטלעל כלי מחמת הוא המקבל עומאה
ואיחר המטרה דכתיב בה מותרת היא בלא המטרה דעין דמקבלת
עומאה דמקדש, ומיעלעל היא מיעלעל דמקדש דמקדש דמקדש דמקדש
שנאמר בפרק ה' דמקדש דמקדש דמקדש דמקדש דמקדש דמקדש דמקדש דמקדש

אם יבוא שירד ממקום טהרה ומבני מ' (כיום מכתבו מכאן ולהלן ככתבו
ובלבוש יבוא בתשובה לאח"כ ר"י) וזהו זה שלום מנ"י ידיו המכבדו
צ"י הירש פלאמא.

ע"י מה שכתבתי במסדוה"ד ר"י אה"י דדעת הראב"ד דג"ל גדול מאוד
העשוי לנחת שאינה מיעלעל לא מלא ולא ריקן מחמת גדלה כמו
שכתבתי בס' רמז בע"י, או מחמת איסור כגון השלחן והמטרה להס"ד
דחגיגה כ"ו ב' דהשלחן איסור להוציא ממקומו, וכן המטרה מדכתיב בה
נכח השלחן, אינם מקבלים עומאה לא השלחן ולא המטרה, משום דבשלמא
הקפא בלי שמיט'טל ריקן אלא שאינו מיעלעל מלא כגון שמחזיק מ"ס סאה בלא דאף
שירדו כאלה לכתוב דברים כגון להליל באלה הנה בלא נמיר פתיל כמו
שכתבתי בס' רמז בע"י וגם לענין סדירה למ"ד אין סדירה בכלים
חשיב אלא עין שירדוין דל"ה ע"א מ"מ גם הוציא כלי עליו לענין דמקבל
עומאה וזה רק בכלי עץ טאר מצוה"כ דבעין מיעלעל מלא דומיא דשק
ובשאר כלים עמא, אבל

